

Linea imperatorum
Henricus quintus

Henricus eius nomis q̄ntus p̄dicti Henrici q̄rti filius anno ab incarnatione dñi. M. c. vij. ab electorib⁹ delect⁹ impare cepit ⁊ impavit annis. xx. Is vi uente adhuc pater rex romanorū declaratus genitorē bello fuerat p̄secutus. quod maiori ex parte circa Leodiū coloniāq; est gestū. Mouerat Aquisgrano cū exercitu filius in genitorē Leodij agentē ducturus. ⁊ p̄misse cohortes apud Mōsam pontē occuparūt cū paterni milites in illos delati p̄lio decertarūt priusq; q̄ henricus filius accessisset sui p̄ote turbati clade haudquaq; sunt confecti. Recessit itaq; Henricus filius in coloniēses fidē genitori seruātes auxilio archiep̄i fauēt sibi fretus Coloniā paruo obfesso tpe recepit. Inde ep̄m Rothardū i Herbipoli ponēs securitate ab vrb̄anis accepta dimissis saxonib⁹ cū bauarijs ad obsidiū Thuringia diuertit quā vrbē expugnauit. soluto exercitu ratisponā accessit. quē pater illico subsequēs Rubertū ep̄m in Herbipoli restituit ⁊ auxilio Ratisponē siū filiū vrbē fugauit. postea reuersus Leodiū cōstituerat illi⁹ obsidionē priusq; potiret nullaten⁹ relinquēdā. cōtinuaueratq; mēses quatuor. cū pater ad annū regni vnde q̄nquagesimū eo in angore animi ē defunct⁹. ⁊ henricus ip̄e fili⁹ ei⁹ nomie q̄ntus regna quib⁹ tūc p̄ciebat retinuit iustiore titulo gubernandā. Reliquūq; qd̄ in patris fuerat potestate a populis ē p̄missum inde annos q̄nq; pri- mos accepti in paterni morte regni Germanie illo cōfirmādo totos adhibuit. nec pontifici romano Pascale secūdo ea rōe aliter molestus fuit q̄ q̄ ⁊ ip̄e ep̄s aliosq; ecciasticos ausus ē in iussu p̄otificis inuestire. Cūq; p̄otifice eā auctorita- tē petita cōstantissime vidisset denegare dolis rē est aggressus ⁊ ad sextus regni annū veniēs cū exercitu in Etruriā oratores p̄misit. q̄ ostensis mādatis regē spo- spōderūt si ad coronationē admitteret iuratur se oēm inuestiturā oīno omitturū v̄oēs regnorū suorū eccie iura p̄pria. ⁊ b̄tis Petrus suū habeat patrimoniū sic a Carolo Luduico Henrico sc̄to ⁊ alijs impatorib⁹ factū fuerat. ea sponsione so- lenni firmata misit p̄otifex futriū legatos q̄bus rex ex cōcepta rome formula iu- ramento p̄misit. Venit itaq; Henricus ad terciū ydus february ad mōtem gaudij q̄ ⁊ mal⁹ dicit. cui po- stea die signiferi cū vexillis ⁊ multitudo populi cū oliue romusculis occurrerūt. cū est ventū ad supremos scalaz atrij grad⁹ p̄stravit se rex ad p̄otifici pedes ⁊ eleuātū ille ad or̄ osculū admisit priusq; introducere p̄fessionē ex more impatoriā fecit ⁊ tūc a p̄otifice impator appellatus ē. postea petijt impatorē pontifex vt p̄missa seruaturus inuestituris abrenūtiaret. ille surgens secessit ac Pascale cū vniuersis eccie p̄latis p̄ fraudē interceptit eorū bona in p̄dā cōuertit. Postera die populus roman⁹ armis correptus p̄tra theotoni- cos insurrexit tādē vrbē eiecerūt. Impator aut in circuitu vrbis rome in vindictā oīa suburbana incendio consumpsit. Romanis tñ vt se admitteret muneribus donisq; tentauit. vna tñ romanorū vox fuit vt nūq; admitteret q̄ pontifex ⁊ cleri liberi essent. Cōpositis igit̄ rebus impator a p̄otifice cōfirmat⁹ ⁊ coronat⁹ Voti compos fact⁹ in Germaniā cū pace redijt atq; Mathildē filiā regis anglie in Magūcia sponsam ac cepit. Deinde decimo imperij sui anno in ytaliā rursus venit cū rite coronari non obtinuerit a Mauricio archiep̄o coronā accepit. Tandē in man⁹ Calisti pape iura eccie resignauit absolutionis b̄nficiū impetra- uit. Postremo dū inferiores ptes rheni circuire parat in Traiecto frisie vrbē morbo correptus diē clausit extremū. Inde p̄ coloniā ad spirā duct⁹ iuxta auū cultu regio sepelit. Ad cui⁹ tumulū tale inscriptū ē ep̄i taphiū. Filius hic: pater hic: auus hic: proauus iacet istic. In eadē q̄ basilica Spire de his impatoribus p̄missis hec scripta i sepuchris marmoreis p̄tinēt. Conrad⁹ sc̄os ipator romanorū āno M. xxxix. nonas iu- nij obiit. Huius henrici fili⁹ tercius dicit⁹ niger romanorū impator anno M. lvi. obiit nonas octobris. versus septētrionē scriptū extat huius. filius Henricus q̄rtus dictus senior ro. impator M. c. vi. septimo yd⁹ iunij obiit. Filius eiusdem Henricus q̄ntus iunior romanorū impator. Anno dñice incarnationis M. c. xxv. x. kalend⁹ augusti obiit. hec addere libuit ob varia dicta historicorum.

Anshelmus lucensis ep̄s vir doctrina ac sanctitate p̄cipu⁹ p̄ hec tpa floruit. q̄ operā dederat vt cenol- biū tā amplū sancti Benedicti io mantuano agro Mathildis impensa edificaret. eodemq; in loco sepultus. ac Mantuā deinde translāt⁹ in cathedralē ecciam ne a vicinis furto subriperet cū miraculis con- tinuo clarior fieret. vbi nūc vsq; miraculis clarus quiescit.

Anshelmus ep̄s

Anshelmū q̄s aliū fuisse ea tēpestate scribūt. Is vir doctissim⁹ ⁊ apd̄ anglos tanti p̄cij habitus vt breui ex monacho abbas. de inde Cantuarēsis archi- ep̄s sit factus ⁊ p̄clarissima opa composuit de meditationibus. Cur de⁹ homo de libero arbitrio. de similitudinib⁹ monologion. de p̄destinatione. ⁊ plura alia p̄scripsit. nec dū. xv. sue etatis annū attingerat cū mēte reuolueret vitā quō in- deū erigere posset. patriā egressus partim in Burgundia. ptim in francia ac nor- mānia ad sanctitate pegit ⁊ p̄ceptorē Lanfrancū elegit qui in candoniēsis cenol- biij regimine assumptus ip̄e prioris officio functus est grinlacensem.

Felicia quoq; hec tpa fuerunt que etiam Sigibertum monachū balbatenses virum spectate doctrine protulere qui in omni scientia literaz ingeniosus. temporum descriptoz post hec tpa obiit.

Sabaudus An- ta p̄vatoris or- d̄is scripsit euloḡ Scelati illu- mit

Berta etas mundi

Ordo templatorum

Ordo templatorum militum (ut multi asseuerant) sub Gelasio isto pontifice apud iherosolimā inuitus sumpsit et ducetos ferme per annos perdurauit. Quia enim veteres post subactum a gothifredo clarissimo Lothoringie duce iherosolim regnum quosdam pios homines de militari disciplina conspicuos. eo quod peregrinos veneranda loca deuotione visitantes incursionibus et latrocinibus cernebant infestari. deo sua militiam deuouisse et apud iherosolimā commorantes peregrinantis ultra sua subsidia impendebat. His primo numerus paruus et uoluntaria paupertas. et magister unus in portibus templi fuit. Ex quo etiam sortiti cognomen. habitantes itaque non longe a domini sepulchro peregrinos ingenti charitate suscipiebant atque eos per sacra loca armati deducebant. et inde sine aduersariorum molestia reducebant. Hos uita fide et gratia multi peregrini in europa redeuntes mirummodum commendabant. et elemosinas donariarumque largissima eis conferebant. Cum plurimo pio opere adhereret ab honozio summo pontifice pallium album per habitum et uite regula processum est. cui pallio postmodum ab eugenio successore rubra crux superaddita. cui militarent clarius prebuit argumentum. quibus et beatus Beruhardus abbas regulam composuit obseruandam. Sane dum pene eos paupertas non uerba libidinum uiguit militie uotum et uiuendi exhibitum norma optime obseruata illos fecere sanctitate florentes. Attamen dum pio opere uindicque christianorum opera affluenter opem afferunt. sensim subintrare deliciae atque libidines

incepere. et uti a principio relictis perituris diuitiis homines sacro opere subintrabant. sic in processu quasi ad paratos thesauros ceperunt impatientes inopie euolare. inde castris urbibus populis impare. sibi quietem. seruis bella committere et militie magistratum oneris olim officium in honorem potissimum sublimare. quibus sic in declinam a uirtute labentibus eorum exterminationem sub clemente quinto pontifice infra edocebimus.

Anno domini millesimo. xx. ab incarnatione (ut scribit Vincetius) cepit ordo templaris militie. qui dicuntur sancti Johannis hierosolimitani. hi degunt sub regula beati Augustini habentes habitum nigrum more laycali sed cum cruce alba in pectore. qui deputati sunt ad pugnandum corporaliter contra infideles. quorum locus principalis Rhodis insula. qui subditur magno magistro rhodi. Similiter omnia eorum oratoria per orbem dispersa que multa sunt et opulenta. et quia pauci eorum sunt clerici. priuilegio tamen personali et reali clericorum gaudentes sunt. horarumque suas ex oratione dominicali uidelicet pater noster indies perficiunt. de quo inferius fiet mentio.

Apus Indos generale et precipuum est cognomen suorum patriarcha/ Aru Johannis presbiteri. quos in primis Athheus apulus. deinde eunuchus Cadice regine in ethiopia constituit. et India beatus Thomas apulus ad fidem conuertit. Johannes autem presbiter non solum pontifex sed et magnus imperator censetur. Cuius imperio duo et septuaginta reges parere et tributa pendere quotannis dicuntur. In quorum regnis. xxvij. supra centum archiepiscopi president. In ciuitate autem maxima nomine Bibrith sedem pontificatus et imperij habent. Anno autem domini. M. c. xx. Johannes patriarcha unus de maximis Indorum romam ueniens calixto papa cardinalibus ac ceteris prelatibus in publica assistentia narrauit quod sanctus Thomas apulus quotannis diuinissimo sacramento populum in India communicat manu sua porrectum dignis et retractum ab indignis apud ciuitatem Hulnam.

Burdinus antipapa natione hispanus quem Henricus quintus imperator secundo gelasio pontifice uiuo in ydolum erexerat sutrii se continerat. cui benedictus nomen datum fuerat per id tempus apud urbes romam secundo calisto pontifice romano rebus ecclesiasticis intente contra eum pontificis nomen usurpare uolens. In ea urbe eum cetani comites tyrannuli defensauerant. Dumque calistus concilio intente esset ut

as illi claudiam et anrelianam adeo latrocinis sedauerant ut nemo illis romam tutus securusque posset accedere. quorum calistus pontifex copiis uindicque contractis sutrii obsedit. cuius oppidani infelice Burdinum e vestigio dederunt. Isque camelo uersa in bestie caudas facie. impositus romamque per ductus non minus in urbe quam in toto itinere ridiculo plebi fuit. abstinens tamen calistus. ab iniqui hominis sanguine. illum in caueise monasterium detrusit. Multa interim calistus in Rogerium Sicilie comitem se reuocem ytalie appellanti animo non minus cello quam irato dum molit. obiit ut supra promissum est.

in mal. ex. ob.

Bernhardus clareuallensis abbas natione burgū. hic ex castelliōe burgū dīoz castro nobili ortū habuit ex parētibus nobilib⁹. cuius p̄r Tesselinus miles strenuus ac deuot⁹ opidi defontanis p̄pe diuionē. mater Adeth ex castro montis barri. que p̄ter Bernhardū terciogenitū q̄nq; filios ac filiā sanctimonialem in lucē p̄duxit. q̄s cibus cōibus ac grossioribus (vt liberius ī monasterijs dō seruire possent) enutriuit. Vidit aut̄ somniū dū in vtero gestaret bernhardū catellū candidū in dorso subruffum ⁊ latrantē p̄sagiū futuroꝝ vt magnos latentos in detractozes ecciē faceret. Cū. xxij. attigisset annū cū. xxx. socijs (relicta domo paterna) in cisterciensi monasterio anno **M**.c. xij. religiōis habitū deuotissime suscepit q̄b a Stephano religiosissimo viro añ p̄ annos. xv. firmatū extitit. in q̄ tantū p̄fecit vt breui t̄pis spacio ob maximā sanctitatē ⁊ doctrinā clareuallēsis abbas ab oībus creatus fuerit. cui quidē loco maxia cū gloria p̄ sex ⁊ triginta annis p̄fuit. ⁊ ī vita sua monasteria centū ⁊. lx. sui ordinis extruxit. illustrās ecciam sanctitate vite et suauitate doctrine ⁊ miraculoꝝ glia. Preter em̄ laudabilē vitā ⁊ sanctitatē maximā igenij sui plurima edidit monimēta. de p̄sideratiōe ad eugenū papā. de cāticō. de amorē dei. librū meditationū ⁊ plura alia: omelias q̄s varias. epl̄as ac sermones. Cū apud oriētales ediffa vrbs xp̄ianis ablata esset bernhard⁹ tantā noi xp̄iano iustā ignominie notā idignissime tulit. Is p̄cipēs p̄latos nobiles et populos galliaz pene singlos ad iēs inēdā eē expeditione vexilla cruci ī barbaros p̄ferēda p̄cionabūd⁹ clamabat. ⁊ coradū ro. regē ducēde expeditionis mun⁹

Sanct⁹ Bernhard⁹ abbas clareuallensis

Petrus alfonfus

induxit. Veniq; p̄ mlt̄a miracula p̄petrata cōsumatis vite sue annis circiter. lxxij. obdormiuit in domino.

Petrus alfonfus circa annū dñi **M**.c. clarū it genere iudeus antea moises vocat⁹. q̄ relicto iudaismo baptisimi sacramētū deuotissime suscepit. ac librū pulcherrimū p̄ modū dialogi elegatē cōposuit in q̄ contra iudeos ⁊ saracenos egregie disputat. Alij tñ scribūt illuz ad conuersionē venisse circa añū dñi **M**.c. vi. et ab Alphonso hispanie rege ex sacro fonte susceptū. ⁊ id factū ī die natalis ap̄loꝝ petri ⁊ pauli. vñ ob venerationē ⁊ memoriā ei nomē impositū fuit petrus. ⁊ ob hoc alphonfi cognomētū habuit. ea gesta sunt in sede hostiēsis ciuitatis. qui postea christianā legē omnibus prestantiorē esse conclusit.

Sacro igne hac tēpestate in occidēte mlti accēdūt. mēbris istar carbonū nigrescētib⁹. q̄sobrē anno dñi **M**.c. xxvij. mlti d̄ pagos sueffionico sacro igne succēsi ad ecciam b. marie ī ciuitate sueffioꝝ sitā conuenerūt. ibi diebus paucis mias dei ⁊ beate **M**arie prestolantes sa

lutē consecuti sunt.

Sanguis hoc anno idib⁹ iunij in agro emiliano ⁊ flāmīeo pluit ⁊ apud rauēnā ⁊ parmā. q̄ res plurimis ter

Porca quedā in lignensi porrochia teste vincētio gallo enixa ē porcellum hoīs faciē habentē. eodē quoq; anno pullus galline q̄drupes nat⁹ est acies ignee apparuerūt in celo q̄ p̄ totū celū sperse plurima parte noctis vise ⁊ stelle plures de celo ī terrā cecidisse vise sunt. supfusa aq̄ fum⁹ cū sono exibat hēs inlup asperrima fuit. p̄ q̄ statū valida famel subsecuta ē. ac hoīm mortalitas luesq; aialinū agrestū ⁊ domesticōꝝ. strages quoq; auisū mutuo concertancium extitit.

Querrē motus p̄terea in ytalīa multis ī locis q̄drā ginta dieꝝ spacio pdurauit vt velle amote sint.

Luna. xij. intēpesta nocti stell lucetib⁹ eclipsim passa versa ē in colorē sanguineum.

Monstrū quoddā gemini corpis mult̄ peperit ante habens faciē hominis retro canis.

Johannes de tempore tribus qui fuit armiger caroli magni ⁊ vixit annis. cc. lxi. moritur.

Berta etas mūdi

Anno mūdi. 6323.

Anno christi. 1124.

Honorius secundus q̄ et Lambertus flagnani imolensis agri genitus Hosti-
ensis ep̄s eo tpe pontifex creat̄ q̄ Balduinus ab hostib⁹ p̄cio redempt⁹
antiochiā iherosolimitano regno adiūxit. Honorius etsi obscuro loco natus erat
tū latura et moribus tanto magistratu dignus videbat̄. verū nō adeo eius in-
gressus laudat̄ cū ambitioe quorūdā poti⁹ q̄ oīm bonoz pōtificatū inierit. nā
populus ip̄e Saxonē sancti Stephani cardinalē pontificē p̄cupide nimū opta-
bant. id q̄ se cupere leo fregepanis ostendebat. At vero cū id velle Leonē cardi-
nales quidā cernerēt ne ex eius sententia pontificē legerēt omisso Saxonē The-
baldū sancte anastasiē p̄sbiterū cardinalē pontificē delegūt quē Celestinū appel-
larūt. tūc Leo nō amplius imorandū ratus Lambertū de q̄ ante p̄missum ponti-
ficē p̄ponit. cleroḡ electionē approbante. q̄ inde oīm cōsensu pontifex maxim⁹
cōsalutat̄. qui cardinales quosdam viros insignes creauit quoz opa postea ma-
gnis in rebus vsus est. At vero cū in pontificatu recte gubernato quinquēnio ac
mensibus duobus vixisset collachrimantibus omnibus morif et in basilica late-
ranensi nullo non genere honoris adhibito sepelitur.

Innocentius secundus ad annū salutis tricesimū et vndecies cētēnū Honorio
successerat. patria roman⁹ ex Thiberina regiōe patre iohanne. qui pontifica-
tu suscepto statim in Rogeriū Rogerij comitis sicilie filiū mouet. Is sese ytalie
regē appellans egre tulit adeo vt iracūdia magis q̄ viribus ad eā rē aggredien-
dā necessarijs fretus tumultuario cōtractū impetu exercitus in illū duxerit tanta
p̄fectus celeritate vt apud sc̄i Germani opidū improuisu impetu sit repulsus.
oppidoq̄ capto. at Guilhelmus calabrie dux Rogerij filius cū exercitu veniēs
comisso p̄lio pontifex cū cardinalibus capti gloriā adeptus est. Rogerius tamē
modestia vsus pontifice cū suis liberato quicq̄t voluit ab eo p̄ter regni titulū im-
petrauit. reuersus romā Innocētius Adulterinū pontificē nouū sibi suffectum
reperit. Petrū petri leonis filiū qui se Anacletū pontificē appellaret. Is spolia-
uerat absente Innocentio primarias vr̄bis eccias aureis argēteisq̄ ornamētis
et cōflata inde ingenti pecunia multos in vr̄be corrūperat. q̄obrē sibi et suis ti-
mēs Innocētius Conrado Sabinensi ep̄o cardinali vicario suo in vr̄be relicto
roma migrans cū cardinalib⁹ et curia p̄ pisas et genuā ad Philippū regē in frā-
ciā est delatus. Inde celebrato apud claz montē cōcilio Petrū antipapā et secta-
tores cūz damnasset Aurelianū se cōtulit. In belgis deinde habito cōcilio in yta-
liā cū Lothario impatore rediit. Celebrato apud placentiā cōcilio pisas se contu-
lit. et cū genuensi populo reb⁹ breui cōpositis. tandē romā accessit pontifice in la-
teranū et rege in auentium montē a populo p̄ductis quies pata ē maxima ciuita-
ti. celebrataq̄ synodo laterani cōstitutoz q̄ extat. Ne q̄s in clericū man⁹ audeat
injicere violentas inter alia fecit. afflixit vero huius pōtificis extremo tpe omēs
ytaliam fames valida. pontificat⁹ sui anno. xiiij. mense. viij. die. viij. moritur.

Celestinus secundus Guido antea vocat⁹ sc̄i Marci p̄sbiter cardinalis natio-
ne tuscanus mortuo innocētio ad annū salutis terciū et q̄dragesimū supra vn-
decies cētēnū pōtifex creat⁹ oīm cōsensu. Fuit aut̄ ortus e castro felicitatis q̄ nō
nulli ciuitatē castelli esse affirmant Typhernū ab antiq̄s appellatū. Hic btus in hoc tantūmō dici potest q̄
nullis seditionib⁹ toto suo pōtificatu ob breuitatē t̄pis vexatus fuerit. propter hanc vt arbitroz causam. q̄a
vbicq̄ peste laboratū ē. ex q̄ et ip̄e pōtificatus sui mēse q̄nto morif sepeliturq̄ in lateranensi.

Otto ep̄s Babēber-
gensis

ctoꝝ confessorum consortiū refertus est.

Balduinus ei⁹ nomis terci⁹ iherosolimoz rex prior Balduini cōsobrin⁹ fuit.
qui anno sc̄do regni sui gazim turcoꝝ mioris Asie ducē supatū p̄bendit. se-
quēti anno Damasci regē ex improuisu iherosolimā hostili aīo petentē fudit. antio-
chiāq̄ ciuitatē iherosolimitano regno adiūxit. deīn asclanonitaz regē vnico p̄lio re-
pulit. et Balduinū damasci regulū. tadē defūct⁹ nullū filiū s̄ vnica t̄m. filiā dimisit.

Linea sumoz pontificū
Honorius secundus

Innocentius secundus

Celestinus secundus

Balduin⁹ rex. iij. iherlime

Lotharius q̄ z lintherius dux saxonie p̄re gebhardo. defuncto heinrico quinto sine liberis. principibus magutie cū legato ecclie romane cōuenientibus in demortui heinrici impatoris locū legitimis suffragiis cesar creatur. licet valde renitens z se tanto honore indignum dicens. voto oīm ad regnū tractus fuit. anno dñi. **M. cxxvij.** Is anno primo in bobemos sibi rebelles bella gessit. nō sine strage suoz militū. Progeniē deinde heinrici castigās ideo fridericū z frēm ei⁹ conradū nepotes ex sorore heinrici impatoris rebelles habuit. **Uñ** in eius odiū conradus a quibusdā rex declaratus fuit. habita deinde pace. eo viuēte quieuit. Imperio itaq; suscepto illico Innocentiū papam a petro antipapa roma pulsum in gallia apud leodiū adijt. sacro adact⁹ ē expeditionis breui parande. eū qua tur⁹ romā vere primo duceref. Et magno cōfestim exercitu compato in ytalīā cuz pontifice venit. Romāq; ingressi pōtificem ī lateranū pduxit. z mira felicitate statim oīa ad salutē redegit. Cui⁹ beneficio ductus innocentiū ipm imperij corona solenni pompa coronauit. Qui mox ī germaniā ad cōprimendos bobemoz motus redijt. q̄bus superatis. Cū pontifex pisas cōuocatū ex vniuerso orbe aggressus ē cōciliū celebra re. in quo cōstitutōnes quasdā edidit. Illico rome z in rogerij principatu studiōsi p pontificis innocētij absentīā caput attollere inceperūt. Viribus maxime innixi quas rogerius offerebat. Quare accersit⁹ a pontifice lotharius impator romā cū exercitu aduolauit. z reductā classē paulo ante pisam paratissimam eduxerūt. Pontifex autē z impator terra pfecti. rogerius sibi timēs dū in siciliā confugisset oīa amisit q̄ in terra ytalie occupauerat. Cui custodiēte terre pontifex rainonē lotharij impatoris comitem attributo ducatus apulie titulo cum aliquot germanoz cohortibus p̄fecit. Tantis rebus nō magis feliciter q̄ faciliter comectis. redierūt in vrbem princeps. Et lotharius in germaniā reduxit exercitū. Hic itaq; impator multe prudentie ac clementie princeps fuit. Qui in toto suo imperio nil gessit qd merito ab aliquo rep̄bendi potuerit. Qui tandē de deo. deq; hominibus bene meritus in p̄riam suā iter faciens. verone morbo correptus sine filijs vitam finiuit.

Linea imperatorum
Lotharius secundus

Fulco quintus rex hierosolime

Fulco andegauensiu comes balduini p̄cedentis gener. in quartū hierosolime regem suffectus erat. Regnauit autē annis. **xj.** Hic xpianissimus vir fuit. z in armis acerrimus p̄pugnator. In hūc igitur fulconē regem q̄ duobus filijs militaris rei scientissimis vtref legatis rariores barbari impetus fecerūt. Primosq; oīm turcos sinū circūcolentes persicū. innumeravroz milia statuisse in xpianos hierosolimaz vsq; ducere. Rex factus ē certior. qñ antiochenū illi agrū populabūdi ceperant infestare. Duxit tñ in illos z cōgressus audacissime irruentib⁹ tria milia interfecit. totidēq; ex eis captos tanq; in triūphū hierosolimā ligatos traxit. Ad quā turcoz cladē exercitus rex alaph gente turcus. non magis suis turcis q̄ arabibus. Caldeis. Babilonijsq; auxiliariis copiosissimo fretus exercitu edissam inuasit mesopotamie ciuitatem. qua balduin⁹ Godefredi frēm qui postea fuit secūdus hierosolime rex potitus fuit. Captaq; a barbaris vrbs summa z alias inaudita crudelitate direpta ē. Nam preter occisionem in omni etate commissam. archiepiscopus z clerus oīm quod fidem xp̄i abnegare noluerūt gladio appetiti sunt. Et qd oīa supare visum est mala. speciosissimas ex nostris mulieres. z nobilitate p̄stantiores. quas barbari super altare sancti Joannis baptiste qd sc̄rēt n̄ris religiosissimū esse violauerūt. Edissam esse vrbem illā nobilem medoz. Ad quam sacre tradit littere tobiam filiū suū misisse gabello. quāq; bt̄us thadeus ap̄lus ad fidē xp̄i p̄dicationis diuini verbi ac miraculoz virtute p̄uertit. Et in qua (bt̄i thome ap̄li ossibus decorata) abagarus rex fuerit. qñ ad dominiū ihm datē eple sue fidei p̄meruit scripta manu dei n̄sa p̄cipe. Que postq; quoz z. xl. annis a xp̄iano pp̄lo fuerit resecta. p̄ter humane p̄ditionis mores talia a barbaris sit p̄pessa. q̄ nulla rōne sint nisi a perditissimis tolleranda. Fulco autē rex quid ea sibi postularēt accepta calamitas minus q̄ oportuit considerans dum leporem ex aconensi agro exagitat. equo in caput verso occubuit. balduinusq; filius eo nomie rex terrae. regni titulū gubernationemq; accepit.

Hugo abbas

Hugo abbas cluniacensis augustudinēsis indigena fuit patre dalmatio. defuncto odilone licet renitens de volūtate oīm factus abbas. bonus sc̄ia. melior cōsc̄ia. optimus tempantia. forma angelicus. moribus compositus. sermones suauis. Tandē senio grauatus pontio successori cōmisit. vt humilitatis z innocentie thesauros custodiret. z in domino quieuit.

Helinandus ep̄s

Helinadus item laudunē. episcopus in oīm sanctitate preclarus floruit. Et maurilius episcopus rothomagensis miraculis insignis claruit.

Bexta etas mundi

Pataua p̄clara. diuesq; olim ciuitas. inter danubiū. Enūq; sita. quam p̄isci cesares ecclesie tradide-
runt. vernacula lingua passaw appellata. Danubius ex montibus sueuie venit. ynus ex alpibus. q̄
germaniam ab ytalia determinat. atq; in loco mixtus danubio nomen ammittit. Urbs ip̄a in longū ten-
ditur. nec magno negotio formā insule susciperet. Si quis ab eno. foueam in danubium duceret. Nec yni
quingenti passus sunt ex vna. in alteram aquam. Super yno pons est ligneus. qui sexdecim habet arcus
z ciuitatis partem que transflumen est ciuitati maiori coniūgit. Est z alius pons super danubiū. per quez
via est ad montes qui bohemiā respiciūt. Post hos montes fluius alius niger admodum perlabitur.
qui ex boemia veniens oppidulum iudeoz. Et terciā patauie partem. diuidens sub castro p̄sulis danu-
bio. quasi ex opposito yno se immiscet. Itaq; tria flumina yno in loco coniūgūt. ac propterea locum istū
quidam verbo ytalico passum hoc est transitum vocitant. Nam z per hunc locum merces ytalie in bohe-
miam ferebantur. Et superiores theutonici austriam vel hungariam petebant. sicut z hodie fieri videm⁹.
In medio vrbis templum est diui stephani p̄mi martyris. huius episcopatus patroni. egregie ceptum. s̄
nondum perfectum. Chorus hic admodum pulcher edificatur. apud hoc templum etes episcopi sunt ad eā
partem que respicit ynum. tum capacissime. tum splendidissime. Transdanubiūz due quoq; sunt arces epi-
scopi altera in summo montis cacumine. altera in radicibus apud aquas vbi danubius z niger bohemie
flui⁹ (q̄ etiā fert yuiones) iūgūt. Est ad sublimiorē arcē grādis ascensus atq; difficilis. q̄ tātu ex vno āgu-
lo p̄t oppugnari. S; tot ibi mūtiones addite sunt tā muroz us q; foueaz vt expugnari posse nulla vi hoim
videat. Ibi z aule sunt z camere splēdidissime. q̄s q̄ viderit. nec ornaci⁹ aliqd. nec mūici⁹ vsq; eē putauē-
rit. at vbi descēderis ī arcē q̄ ifra iacet ornatū maiore videbis. testudinatas cameras. z aulas q; p̄ses sunt

eñ theutonici mirabiles mathematici. omnes quoq; gentes in architectura superant. Ornaturq; hec ciuitas insignis putauia corporibus sancti valentini. qd taxilo dux baio arte ad eu locū deduxit. Et sancti maximiliani archiepi laureacensis. p. s. Rupertū ex laureata in patauiaz translātū. Fuit eñ laureata vrbs ad modū insignis in ampla campoz planicie. Et sup flumē qd anasum vocant. a quo nūc vrbs nomē anasum habet. Ubi olim ecclesia metropolitana floruit. laureacensis dicta. beatusq; maximilianus (vt premissus ē) archiepiscopatū rexit. Et inde martyrio coronatus fuit. Sed postq; athila rex humoz. vrbem hanc deleuit ubi arx erat. opidū ex nomine fluminis restrictum est. Sedes vō metropolitana in Saltzburgā trāslata

Hugo de. s. victore

Hugo de sancto victore natione gallus. ex castro sancti victoris canonicus (vt multi affirmant) regularis et parisiensius clarissimus doctor. Circa annos domini mille centum floruit. Singularis in vite probitate et sententia eruditus in omnibus artibus liberalibus. vt nullus ei suo tempore equalis haberef ideo in multo precio fuit. Qui preter sanctitatem de q̄ mira leguntur. tum docendo. tum scribendo multis ad modum presuit. Et post plura reliquit monumenta. De sacramentis valde necessariū librū. et alia opuscula. s. didascalicon. de disciplina monachozū speculum etc. Sermones quoq; elegantes coposuit. Infirmatus ad mortem cum vicio stomachi ob vomitū laboraret ne sacramento irreuerentiam faceret: ait. Ascendat filius ad patrem suum. et seruus ad dñm suum qui fecit illum. Et eucharistia disparuit. Et vir sanctus deo

Hugo de folieto

suo spiritum reddidit.

Hugo alter de folieto q̄ sc̄i petri corbiēsis asserit fuisse canonic⁹ singularis eloq̄ntie vir q̄ libz de claustrō aie admodū notabilē edidit. in q̄ de securitate claustrī. et periculis seculi. Et de ordinatione claustrī materialis. de abusionibus claustrī. Et de claustrō celesti varia narrat laude digna.

Betta etas mūdi

Lucius mortuo celestino successerat. p̄ cuius tpa platus ad latinos infau-
stus edisse direptionis ⁊ n̄roz cladis ac ignominie acceptus nūcius. ⁊ no-
stroz aios in noue expeditionis congregāde ardore inflāmauit. Is lucius secū-
dus p̄ia bononiensis p̄re alberto tituli sancte crucis in hierl̄m p̄sbiter cardina-
lis fuit. quā quidā basilicā ferme collapsam p̄p̄ris expensis restituit. Qui inito
pōtificatu nil pretermisit. qđ ad expeditionē hierosolimitanā admodū necessa-
riā ptinebat. Hac em̄ clade audita bernardus clareuallensis vir ⁊ sc̄ritate et do-
ctrina insignis. vt p̄missum ē. p̄ocinium religionis xp̄iane assumēs. principes
om̄es xp̄ianos tū l̄ris. tū nūcijs adhortatus ē. vt cruce in sarracenos xp̄i vexil-
lum sumerent. Vex dū pontifex in his vsaref peste absimitur. pontificatus sui
mense vndecimo. die quarto. ac in basilica lateranensi sepelitur.

Anno mundi. 6345.

Anno xp̄i. 1144.

Eugenius tercius p̄is oriūsus. sancti anastasijs abbas in monachū antea a
bernardo viro sanctissimo electus. defuncto Lucio pontifex in eccia sancti
cesarei erat suffectus. maiore sanctitatis q̄ rex gerēday pericie spe a p̄ribus de-
lectus. Cū tñ postea haud quaq̄ min⁹ prudētia quā bonitate valuerit. Qui vbi
romanos instare minis etiā cognouit. quo sui p̄firmarēt senatores noctu abijt
In sabinosq̄ farsense monasteriū delatus cardinalibus ⁊ curialib⁹ roma accer-
sitis consecratus ē. Vex cū postea romanoz nō minas tantū. s̄ etiaz facta cōtē-
neret. pacē cum pontifice constituerūt ea cōditione vt in sedē suā pacificus redi-
ret. fuitq̄ solenni pompa ⁊ summa populi leticia introductus. Qui postea cum
recessisset romanos nequaq̄ bono animo s̄ fraude in grām secum redijisse. insidi-
as veritus tyberi dilabit. quē romani haud secus q̄ Helasiū olim armis telis-
q̄ iniectis p̄secuti sunt. appulsus p̄isas. illico in francias nauigauit. Repertum
ibi beatum bernardū. didicit rem ecclesiasticam pessimo in asia esse loco. ambo
sancti viri ludouicum regem francoz orauerūt. vt cruce insignitus expeditione
contracta constantinopolim se contulerit. Tandem cū erat annus salutis secūd⁹
⁊ quinquagesimus supra decies centenū. Eugenius pontifex in ytalā est reuer-
sus. Quē romani bene ⁊ honeste acceptum in lateranensem deduxerunt. Isq̄ i
vno quē superuixit anno preter compositā rem ecclesiasticā vrbes tarracinā. sy-
tiam. ⁊ norbam ⁊ fumonis arcem. quas tyranni occupauerāt in deditiōnē rece-
pit. Et tybure obiēs in beati petri basilicam est delatus. Pontificatus sui anno
octauo. mense quarto. die vigesimo.

Anastasius quartus. patria romanus. patre benedicto abbas antea sancti
aruffi veliterne dyoceph ex cardinali pontifex creatur. Adeptus autem pōti-
ficatum calicem pulcerrimi operis magneq̄ estimationis lateranēsi basilice cō-
donauit. Et edes egregias apud pantbeon quod sanctam mariā rotundam vo-
cauit breui edificauit. plura quoq̄ mente destinauerat tū ad dignitatem ecclesie
tū ad ornatum vrbis ro. ptinentia si ei aliqn̄ viuere licuisset. laboratū est hoc
tempore fame in tota ferme europa Anastasio clam ⁊ aperte pauperibus ipsis
elemosinas prebente. Qui pontificatus sui anno vno. mense quarto die quarto
⁊ vigesimo moritur. Sepeliturq̄ in lateranēsi basilica conca porphiretica.

Richard⁹ de sc̄to victore

Richardus de sancto victore. Vir quidem doctrine spectabilis. canonic⁹ re-
gularis sancti victoris parisiensis. Qui sine vlla dubitatōe disputator acu-
tissimus per hec tempora parisijs clarissimus ⁊ inclitus fuit. Qui preter sancti-
tatem etiā infrascripta grauiter quidem ⁊ copiose edidit opuscula. videlicet de
trinitate. de spū blasphemie. de potestate iudiciaria. de ptate ligandi ⁊ alia. Ser-
mones ad populū elegantes ⁊ doctos.

Malachias ortus in hibernia vbi edueatus ⁊ edo-
ctus. Cui⁹ parentes genere et potentia magni ex-
titerūt. Qui in ciuitate ardinacha a malachia qui i cel-
la ecclesie deo seruibat formā vite accepit. Anno dein-
de etatis sue .xxv. ordinatus presbyter vices ep̄i gessit
Vacante episcopali sede eo renitente trigesimo etatis
sue cōsecrat⁹ ep̄s conereth introductus ad hoies besti-
ales quos ad mores optimos perduxit. inde post mortem celsi in archiepiscopū
assumptus intrans ardinachū totius hibernie metropolitanus efficitur. Ne dū
aut hiberniā sua doctrina ac miraculis illustrabat. vex ⁊ scotiā. Cūq̄ hebernia
pallio careret. qđ ab innocēcio p̄missum erat. accedēs igif Eugenū p̄transiens
clareuallē febre corrept⁹. postea in domino quieuit. Sepultus in oratorio beate
marie. Anno. M̄c. xlviij. quarto nonas nouembris.

Linea summoz pontificū
Lucius secūdus

Eugenius tercius

Anastasijs quartus

Malachias ep̄us

Conradus eius nomis tercius Henrici quinti nepos genere Sueuus Lothario impatore rebus hūanis exempto apud cōfluentiā cōmuni principū voto ad gubernandū impiū assumit p̄sente Theodorico portuēsi ep̄o aplice sedis legato. a quo deinde aquisgrani coronā regni accepit et imperavit annis. xv. resistebāt tñ saxones et heinricus bauarie dux. heinricus cognominat⁹ supbus. Cōuentio principū babenberge postmodū extitit. vbi cum vidua Lotharij ad pacem et gratiā regis sunt recepti. Heinricus vero bauarie dux qui insignia imperialia ī castro Nurmberge occupabat cū ad regnū aspirabat. coactus tandem crucē lanceas et alia reddidit. iudicio principū a rege p̄scriptus quatuor comitatibus saxoniā petijt. vbi vitā finiuit. Conradus igit⁹ qui in regnū romani nois successerat. habita pace in germania in militiā nomē dedit. Fuit em̄ princeps inclitus ac de mens a dno Bernhardo abbate plurimū dilect⁹. cuius hortatu in sarracenos crucē vna cū ludouico fr̄acoꝝ rege ac alphonso hispanie. et heinrico anglie regibus alijsq; plurimis principibus sumpsit. at conradus copijs nō ex Germania magis q̄ Gallijs fretus ingenti multitudine quam eterne vite spes accepto salutaris crucis signo traxit Constantinopolim est delatus. hemanuelq; secundus grecoꝝ impator vir celestissimus christiano nomī cōtra ac simulabat hostis aduenam ducē blande exceptū q̄tū potuit dolosis artibus in suā pollicere amicitiam est adnixus. p̄cibusq; cōpellitur nullo cōpato cōmeatu iconū statim ducere. se em̄ p̄staturū oīa que exercitui necessaria erant hemanuel pollicebat. Obsessa ē vrbs natura et artificio munita aliq̄dīu et acriter. et dum tātus desidet magis q̄ oppugnat exercitus valitudo et nō magis corpoꝝ q̄ animoꝝ egritudo quosq; valētes deq; ac inualidos debilesq; consternat. Nec satis intellectu est tūc qd̄ ab ip̄is postea rescitū grecis morboꝝ q̄litas effectusq; edocuit gipsum farine ac panis que greci importare fuisse cōmixtum. q̄obres Conradus re infecta in Thraciā retrocessit. Postea coradus lodouicusq; reges greci impatoris dolos malis suis edocti iuuentū conuenientes exercitum Balduino regi hierosolimitano suā operam sunt polliciti. visumq; est nihil magis conducere q̄ damascum copias ducere. tādem iberusalem pueniēs secutus fuerat lodouicū regē diuerso itinere portuensis quidez ep̄us cardinalis que Eugeni⁹ papa sedis aplice legatū miserat iberosolimā. itaq; ducturi in Damascum tres xp̄iani reges. cardinalem q̄s legatū et simul patriarchā iberosolimitanum. multos quoq; ep̄os expeditiōi interesse curauerāt. iunctis copijs animisq; magnis conatib⁹ obsident. quā vrbe seruos abrahe fundasse cōstat loco cāpestri naturaq; arido sed artificio vberē atq; secundo. ager em̄ effosis cuniculis ductisq; fistulis vnde irrigari potest mirā vbertatē p̄ se fert. Paruus annis in regione vnica p̄terlabēs lingulā quandā facit in qua castra posuerant vñ facile cohibere ab aquatiōe oppidani poterant. verū assirio quodā psuadente cui maxime balduinus in reb⁹ arduis credebat. castra ad alterā vrbis partem transferunt. Damasceni inde ab aquatione eos phibēt. quare cū siti fameq; laborare soluta osidione cū tantus exercitus re infecta ad iopē redijisset. coradus lodouicusq; cōmunitos male habitosq; exercitus suos in europā reducētes ad ppria sunt reuersi. Rogerius q̄s a potifice in regem sublimatus Guelfonē p̄dicti heinrici fratrem in germania pecunijs inductū cōtra coradus ad bella mouit. qui apud castrum winsberg victus. Eūdem postea heinric⁹ filius coradi qui post euz regnaturus erat si supuixisset bello deuicit. Tandem rex coradus anteq̄ bñdictionem imperialē percipere potuisset anno dñi M. c. liij apud Babenbergam vita excessit.

Linea imperatoꝝ
Conradus tercius

Multi extimāt ab isto Guelfone duce baioariē Guelfos appellatos. cuius pestiferi nomē maxie in Italia inualuit. cū auferat vnitatē et pacē vt nūq; inde poterat extirpari. nā hic Guelfo viuente corado se impatori imposuit. hi populi italicōꝝ qui imperiale dominiū in ytaliam detractāt vsq; in diem hodiernum guelfi nūcupant. sed qui in italia aliā partem fouent gebellini. Ceteri aliam causam assignant vnde dicātur fautores ecclesie guelfi et fautores imperij gebellini. de quo latius infra fiet mentio.

Lodouicus rex francoꝝ

Lodouicus rex francie lodouici filius patri in francoꝝ regno succedens regnauit annis. xlvij. vir ingētis animi et virtutis. qui diligēs ea q̄ dei sunt decimoquarto regni sui anno vna cum corado cesare cum ingētī multitudine xp̄ianorum ad expugnationem terre sancte in subsidium xp̄ianoz (qui ibi indies fe rebant deficere) animosissime transijt. veniēs Constantinopolim inde trāsies per bellespontum in bituniam descēdit interea p̄ aliquot dies ephesuz cōmorat⁹. Tādem appropinquās ad iberosolimā rex romanorum conrad⁹ patriarchā obuiam misit in vrbem et ad venerabilia loca ductus. post cladem ac fallaciā p̄ actam apud damascum ferme p̄ annum in iberosolimitano regno p̄māsit cum vxore sua. demum cum principibus in pprium regnum redijt.

Ab eo tempore latinoꝝ p̄ditio apud oriētales regiones indies in peius v/ gere cepit. cum prius sola eoz nomia hostibus formidini erant. Tādem hoz principum p̄sentiam sine damno despexerant. Inde nec vires xp̄ianorum suspectas habuerūt. ideo noꝝodoim⁹ antiochenā puinciam molestare cepit.

Sexta etas mundi

Hildegardis

Hildegardis in regione alemantie apud wingiam ⁊ iuxta rhenū virgo admirabilis floruit. pfecte etatis cui tantā diuina virtus gratiā contulerat. vt eius laica ⁊ illiterata esset mirabiliter tū rapta frequētius in somnis disceret nō solum quod verbis effunderet. sed etiā quo scribēdo latine dictaret. vt dictando catholice doctrine libros cōficere. que multa fert p̄dixisse de futuris. ad quā scripsisse dicunt etiā beatus bernhardus clareuallēsis. hec ad coloniēses scribēs de futura clericorū tribulatōe. dicit qd clerici gloriā absq; merito habere volūt ⁊ meritū absq; ope.

Gracianus

Gracianus sancti p̄culi monachus patria etruscus dicitur in ciuitate tuscie natus. Qui anno dñi M. c. xlix. apud bononiam italie urbem ob eius ingenij ⁊ doctrine magnitudinē maximo in p̄cio habitus vbi monachus sancti felici in ambitu superiori carniā ostētant eū plura p̄didisse. cū inter cetera sue lucubratiōis opera de cretoꝝ libꝛū accuratissime collegit. cuius p̄ncipiū ē huius

manum' genus duobus regit. qd qdem celeberrimum opus Eugenius pontifex approbavit. ⁊ legendus publicis gymnasijs p̄cessit. Ip̄m autē libꝛū in tres diuisit partes. videlicet distinctiōes. causas ⁊ de cōsecratiōibus. primā autē partem in vnam ⁊ cētum particulas distinxit. Secūda in sex ⁊ triginta causas. Ac terciā de cōsecratione nuncupauit. ⁊ hāc q̄s in q̄noꝝ distinctiōes diuiserit. quibus aliqui fecerūt compilatiōes canonum vt ysidorus ⁊ yuo carnotensis. tamē alijs reiectis hoc solum in vsu est. Primus huius cōmentator seu glosator fuit hugo. Secūsus Johānes theutonicus. Petrus lōbardus apparatus quoq; notabilem fecit Archidiaconus qui dicit rosarium decreti.

Petrus lombardus parisiensis ep̄s ex nouaria cisalpine gallie vrbe oriūsus. p̄ id q̄s t̄ps (vt Vincētius gallus testat) apud parisi' inter doctos. nō solum sue etatis sed ⁊ priorū seculorū lris ornatissimus. ⁊ bonitate vite atq; ingenij acumie clarissimus ⁊ celeberrimus fuit. cuius rei gr̄a sententiāꝝ libros accurate doctissimeq; composuit. laboriosum certe opus ex multorū sanctorū patrū dictis vtiliter compilatū. hic quoq; maiores glosas psalterij ⁊ eplaz pauli de multorū dictis ordinauit. nam cum esset inter francie ministros opinatissimus glosaturā eplaz ⁊ psalterij ab anshelmo p̄ glosulas interlineales margialesq; distinctas. ⁊ postea a Siliberto p̄tinuatiue p̄ductā latius ⁊ apti' explicuit. multaq; de dictis sanctorū addidit. atq; sermones multos ⁊ doctos atq; elegātes ad populū habuit

Petrus comestor

Petrus cognomēto comestor circa idem temp' floruit cū p̄dictis nō carne sed virtute frater. in Salicijs vt vincētius gallus narrat historiā scolasticam cōposuit vbi vtriusq; testamēti historiā diligēter ⁊ accurate explanauit. Insuper quedam incidētia de gestis gentiliū ex libri Josephi iudei. ⁊ quorūdam gentiliū historias locis p̄gruis inseruit. Alia nōnulla edidit. sed ⁊ versus quosdā in laudē b. marie virginis pulcherrimos cōposuit. In isto igit cētenario annorū post M. c. dñice incarnationis ecclesia in doctrinis multū illuminata est. Quidā affirmāt hos tres fuisse germanos ex adulterio natos. quorū mater cū dolere nō posset inuictum sibi fuit. de hoc tātus doleas quod nō potes dolere. verū nō con-

Guilhelmus puer crucifixus

Guilhelmus puer i anglia crucifixus a iudeis in die parasite in vrbe norwico. de q̄ postea mirabilis visio legitur.

Genuenses hac tempestate cū et ditione diuicijsq; ⁊ gloria ad modū clari haberent a cōrado isto cesare signandi pecuniā et auream ⁊ argenteam privilegium obtinuerunt cum ip̄ius scilicet nota. qd ⁊ nūc vsq; apud eos in fidem p̄missorū fideliter seruatiū est. nam vsq; ad id tempus vt iacobus eorum theologus refert genuenses nisi papiensi moneta et quibusdam paruis qui bruneti dicebantur vsi fuerant.

Auicenna

Auicenna medicus oīm clarissimus. eminentissimi ingenij vir. his temporibus eius. dedit tñ magnā opam exercitio medicine. faciendo vt a p̄ribus intellexi in sua vrbe construi hospitale habitaculū. vbi innumeri ponebātur infirmi. quos ip̄e visitabat. homo fuit colore brunus. et iocundus. qz pulsando et cantando libz fecit cāticorū. Et vt fert̄ satis iuuenis mortuus ē. Nō em̄ attigit q̄nquagesimū ānū. Scripsit tñ vltra medicinā in oīm genere discipline. Et in naturalibus et mathematicis et moralibus et dialecticis. Fuit ergo dominus princeps. practicus in medicina et in oīm genere discipline eruditus. Quo aut̄ tpe fuerit cū multi nil certū scribant. hoc tñ certū est qd̄ t̄pibus beati augustini nō fuit. nec esse potuit. vt aliq̄ somniant. Ad. em̄. et. x. anni ferme sunt ex quo beatissimus augustin⁹ fuit. Quo tpe auicenna esse nō potuit. Dicāt aut̄ reperiri epl̄as mutuas inter vtrosqz qd̄ absurdū est. mirabile em̄ esset. cū in volumine epl̄az augustini ad viles p̄sonas epl̄e scripte sunt. Et epl̄e ad principē habite nō nominentur. Auicenna quoqz conculas asportatas d̄ sancto iacobo noīat. q̄ tpe augustini non erat vbi nūc ē. xp̄ianos item noīat et eoz cōsuetudines de carne et corallo. cū xp̄iani pauci nominis erant et nō manifestos ritus obseruātes tpe augustini. Credit̄ igitur fuisse tempore auerrois aut paz ante. Algazel etiā et alfarabius vidētur fuisse cōtemporanei auicēne. q̄ fuerūt tpe auerrois. Declinante ergo imperio ro. et arabibus hispaniā occupantibus floruit. Qui cū in oīm doctrina eruditissimus esset. libzū excellentissimū cōposuit. metaphisicā deīde accuratissime enucleauit. Distinctiusqz ac clarius p̄ ceteris medicis post alios medicos in lingua arabica. postqz oīm medicorū scripta vidisset. Medicinā omnē in q̄noqz libris descripsit. Scripsit quoqz de viribus cordis et plura alia.

Auerrois quoqz medicus cognomento cōmentator. philosophus quidē. et ip̄e apud cordubā hispanie vr̄bē hoc tpe vt ex libro eius q̄ de celo tractat habetur floruit. Fuit em̄ a natiuitate xp̄i anno. Ad. cl. vt asserit cōciliator. Et egidius roman⁹ in suis q̄libetis. q. de vnitāte intellectus. dicit se vidisse filios auerrois i curia friderici impatoris. Adulta aut̄ cōposuit et adeo excellenter in oīes arestotilis libros scripsit. vt cōmentatoris cognomentū p̄meruerit. Deinde de sba orbis de tiriaca. libzū qz pulcrū de medicina Colliget appellatū ac alia multa edidit. auicenne tamen ac medicorum emulus dictus fuit.

Auerrois cōmentator

Auenzoar medicus

Soar etiā medicus cognomento sapiēs. q̄ auenzoar d̄ hisdem t̄pibus fuisse et claruisse ip̄emet i xv. tractatus sui. qui theisyr inscribitur libro. s. ij. c. v. testat⁹ est. atqz cū aboali auicenna in carceribus fuisse eodē libro meminit. Hic cū esset eruditissim⁹ vir libzū medicine noīe theisyr ad q̄ndam regem dedit. Inde qz nonnulla cōsilia cōposuit. Dicitqz se vniuersam medicinā amplissimo volumine euoluisse. Aboali Abinceni sunt noīa arabica p̄ez et auū significantia. Abon em̄ et abin apud arabes idē ē qd̄ fili⁹. Ados em̄ (vt oīes asserunt) apud arabes fuit. vt scriptores in titulis nomē p̄ris et auī ponerent et suū tacerēt. vt maioribus honorēs deferrent.

S. Thomas archieps Cantuarien.

Thomas archieps cantuariensis. in iuuetute oībus gratiosus. relicta curia regali in Anglia a theobaldo archiepo in archidiaconū assumptus. In de in regno heinrici regis angloz cancellariū effectit. vt sua prudētia malignozuoz hoīm seuciā tparet. q̄ post decessum archiepi eccie p̄ficere p̄curauit. Cū autē rex sc̄m̄ thomā ad volūtātē suā in detrimentū eccie inflectere conaret. Cūqz post inumeras iniurias discessit. die. xvij. ad portū venit. et in nauicula parua cum duobus sacerdotibus trāsuetus in flandriā. quē papa alexander tūc senonis manēs honorifice suscepit. romā adiens. pace reddita septimo exilij sui anno reuersus. Vir aut̄ optimus et sanctissimus ab heinrico angloz rege cum iura sua et ecclesiasticas dignitates quas sibi p̄dictus rex et publica eius ptās vsurpauerat resarcire: et in statū pristinū reuocare anniteret. post exiliū damna cōtumelias atqz obprobria postqz parentū et amicorū prescriptōem et alia: atqz alia supplicia: tandē martyrio coronatus ē. Sepultus tandem in sepulcro marmoreo. Anno domini. Ad. clxxiij. Interfectores eius quidam digitos dentibus auferebāt. Alij sanie defluentes defecerunt. quidam paralisi dissoluti inuisa obitus indicia prestiterūt. Verū alexander auditis et cōgnitis crebris ip̄ius beati thome miraculis. eum in sanctorū cathalogo ascripsit.

Noruegia p̄ouincia hisdem quoqz temporibus viuaci p̄dicatione albanēsis episcopi. xp̄i fidem recepit. ob cuius beneficium atqz virtutem postea anastasio quarto defuncto. maximo oīu consensu pontifex creatus. hadrianus quartus appellatus est.

Berta etas mūdi

Anno mundi. 6353.

Anno cristi. 1154.

Adrianus quartus papa natione anglicus Albanus epus cū a tercio Euge-
nio cardinalis in Nozuegiā missus esset; vt pmissum est. puinciā omnium ter-
re cognite occidentaliū vltimā eā gentē multitudine copiosissimā primus omnium
cristianoꝝ christianā effecerat. Anastasio rome defuncto in pontificatu successit.
Eo itaq; creato pontifice romani cōsules suos sicut per Anastasij tpa administra-
tioni vrbis p̄fecerunt. tentatusq; a romanis tum p̄cibus tū minis vt p̄sulibus li-
beram vrbis administrationē relinqueret. vtq; in lateranuz p̄ficisceret faciente
consecrationis causa. qđ facere recusauerit nisi prius Arnaldus brixianus antea
ab Eugenio damnatus ex vrbe pelleret. interea cardinalē sancte Pudēciane via
sacra ad pontificē accedentem. Romani ad Cosme z Damiani edē armis aggres-
si vulneribus affecerūt. Pontifexq; vrbem romā ecclesiastico supposuit interdi-
cto. z forte postremi tunc erāt sacri quadragesimales ieiunij dies. qđ cū popul⁹
egerrime ferret; per uicit prudencioꝝ sententia vt Arnoldo seductore pulso z cō-
sulibus depositis pontifex sanctū in laterano celebrat pasca. Guilhelmū Sicilie
regē qui multas eccie occupauerat vrbes deinde graui anathemate notat. Fride-
ricus aut primus impator creat⁹ Cisalpinā galliā cū exercitu ingressus; cū ad vr-
bem venisset z pontifex in basilica Petri Fridericū imperij corona donaret. z a
romāis tumult⁹ excitaret. p̄tificis p̄cib⁹ impator lenit. hic postea ro. dictionē
plurimū auxit. nā z circa lacū sancte Cristine multa castella munivit. z Radico-
phanū qđ nunc Senenses obtinet muro z arce p̄pe inexpugnabile reddidit. pri-
musq; pontificū vrbē veterē inhabitauit. a quo ea vrbis culcioꝝ reddita ē. Cū ve-
ro instantibus romanis ad vrbē rediisset vexaret q; a consulibus libertatē roma-
nam restituere conantibus Arggnanū pecijt. vbi nō multo post morit⁹ pontifica-
tus sui anno quarto mense decimo. corpus romā delatū in basilica Petri sepelit⁹
non longe a sepulchro Eugenij pontificis.

Anno mundi. 6359.

Anno cristi. 1160.

Alexander tercius papa patria Senensis. patre Ranucio. mortuo Adriano
duoz z viginti cardinaliū suffragijs pontifex creat⁹. Etsi canonicē lectus fuit multas variasq; in ponti-
ficatu passus est agitationes. quibus iniciū dedit Octavianus quidā romanus tituli sancti Clementis pre-
sbyter cardinalis. quē victorē appellatū a tribus tantū p̄fanatus. Victor ad Fridericū impatorē; Alexander
hortante Philippo francoꝝ rege Lozacina p̄fectus cōscenso nauigio in franciā contendit. cōuētūq; in Elal
romonte habito anathema in impatorē z Octavianū statim enūtiat; quā ob causas Fridericus tres alios p̄
hunc Alexandrū successiue pontifices creauit. nā Victore mortuo primo Pascale. post Calistū. deinde In-
nocentiū cōstituit. At vero romani creatis cōsultibus Alexandro pontifici amicis eū statim ex franciā reuocāt
congratulantibus om̄ibus p̄benigne suscipit. Cisalpine igit Gallie populi i spem libertatis erecti anno sa-
lutaris millesimo cētesimo sexagesimo quinto in Fridericū arma sumūt. ideo cōpato exercitu in ytaliā veniens
Ancona discedēs romā mouet valuis referatis illū furientē ingredi pmiserūt. his intellectis pontifex sibi tū
mēs nocte intempesta cū sua familia vrbe abiit z Beneuentū accessit. eius q; vires p̄horrescens coqui sui ve-
stibus sumptis. eo in habitu venecias p̄fugit. Et ad diue virginis de caritate monasteriū paulo ante a mar-
co iuliano conditū p̄fectus. ab incolis recipit. Et ortulo p̄fecit. Post aliquo t̄ vō menses cum quidam no-
mine cōmodus eum ibidem agnouisset. velut insensatus confestim ad sebastianū ducem accessit. Et silenter
in vrbe veneta adesse pontificem romanum retulit. Qui re cognita. mox senatum congregans. cum om̄i ap-
paratu ad p̄tificis diuersoriū accessit. cōperitq; ibi pontifice ro. eū solēnitatibus ad diui marci tēplum cum
om̄i gaudio primo p̄duxerūt. Cū ibi ex more cōsedisset. principē z senatū cū om̄i pp̄lo b̄ndixit. Impator vō
audiens pontificē venetijs adesse ottonē filiū suū cū armata classe ad reposcēdū p̄tificē venecias misit. Cui
sebastian⁹ dux occurrēs facto congressu ipsum supauit. z venecias vincitū p̄duxit. ad pontificē ductus eo p̄-
curante pax inter pontificē z p̄rem augustū componit. Altera vō q̄ secuta ē dies fridericus venecias venit.
z pacē a filio cōfectā hoc modo approbauit: vt rome z q̄ ditionibus erant ecclesiastice p̄tifici redderet. Quo
federe inito alex. pon. confestim ad ianuas templi diui marci accessit. Et ibidē vniuerso astan te populo. im-
peratori iussit. vt sebumi p̄sterneret z veniā denuo postularet. at pontifex cesaris collum pede comprimēs
ait. Scriptū est sup aspidem z basiliscū ambulabis z cōculcabis leonē z draconē. at fridericus. Nō tibi inq̄t
sed petro. cui successor es pareo. at pontifex z mihi z petro. ac sic inter impatorē z pontificē pace p̄posita. Et
ducem atq; senatū exornauit. agentē postea thuscūli pontificē alexandrū heinrici regis anglie oratores viri
ecclesiastici adierūt. regem ipsum ab iniusta nota purgatū. quem necis beati thome cantuarien. archiepiscopi
consciū fuisse crebris rumoribus allatum erat. Quibus auditis pontifex duos cardinales in anglia misit. q̄
reuerſi retulerunt multa insperxisse plura audiuisset miracula. que ad beati thome sepulcrum deus ostēderat.
Quā obrem pontifex illum in sanctorū martyꝝ christi numez retulit. Cūq; tercō hic p̄tifer romā p̄fectus
esset apud lateranum conciliū celebravit vt ad christianā rempub. necessaria p̄stitueret. Interim post lōgos
z assiduos labores iam quieturus a tyrannicis perturbatōnibus. pontificatus sui anno. xxj. die. xix. rome
moritur. sublat⁹ prius e medio quatuor scismaticis.

Linea summorū pontificū
Adrianus quartus

Alexander tercius

Fridericus primus cognomento barbarossa natione sueuus filius friderici ducis
sueuorum fratris scilicet Coradi regis. natus ex clarissima progenie karulorum. post
coradum tertium apud franckfordiam communi voto principum delectus imperator. An
no domini M. c. liij. imperauit annis. 33. Primo sedatis discordiis in germania confestim
longobardiam ingressus Terdonā obsidebat. qui ea potitus ad urbem romam tanta
perperabat celeritate ut pontifex sibi timens in munitiora queque urbem veterem primo
post ciuitatē castellanam cum collegio cardinalium se receperit. missis tamen hincinde oratori
bus fridericus in campis sutrinis debitam pontifici reuerentiam ac tutelam sponsones ex
hibuit. a quo breui post in principis apuloꝝ basilica coronatus est. sed in ea celebra
te romani cum pontifice adriano pace concordēs propter consules imperatorem suspectum dūcē
tes portas urbis clausas tenuerunt. Friderici autē exercitus magnus in pratis neronis
tentoria habebat. plebs romana eruptione facta germanos inuadit. cedes haud par
ua commissa est et reddita cedis vicissitudo. excitis ad tumultum imperator incensus in ro
manos animis ferebat. que pontifex exoratum tantisper delinuit ut captiuos dimissis ci
uitati culpam. iuuentutis temeritatem. reijcietur pacem condonauerit. Imperator pauco
moratus dies in germaniam rediit ubi diuortium cum filia marchionis Diepoldi de Ho
burg ob consanguinitate fecit. et cum beatrice burgundionum comitis nobilissima filia nup
tias fecit. Eoque tpe ducem bobemie regio nomine decorauit. et marchionatum Austrie in
in ducatum peruertit. Adortuo deinde adriano pontifice successor alexandro admodum ad
uersari cepit. quibus initium dedit octavianus. Obsidebat ea tempestate fridericus cre
mam opulentissimum italie in longobardis oppidum. interea omne romane ecclesie terras
et urbes verabat. Terdonaque primo spoliata. Mediolanumque post solo equata est. cum
populum in sex portarum tribus diuisum sex agri sui loca decimo ab urbis solo distantia
militario habitare coegit. deinde cremam maximis affectis incommodis. Comouit ea
crudelitas ceterorum italie populorum animos. Veneti qui nihil tunc incogniti italie solo pos
sidebant. saluberrimi consilij auctores. quorum suasionibus constat veronenses. patauio
nesque et vicentinos societatem belli conditionibus inisse. que cum friderico in mediolanensibus agenti nunciata es
sent. suos germanos undique conuocauit et papiensium cremonensiumque auxilium fretus veronam duxit. Verebat
autē ne alexandri auctoritas sibi aliquam afferret incommodam. papam igitur dolis aggressus est. Cum deinde otto filius
captus venetijs tenebatur. venetorum opa fridericus absolutionis beneficium (ut promissum est) promeruit. Sebastiano
autē duci et eius successoribus ac senatui veneto hec donaria seu privilegia concessit. et primo quidem sumale can
didum quod solis pontificibus romano. portandum consuetudo concedit eidem largitus est. Item quod plumbo eorum
epistolas sigillare deinceps possent quod tantum summis pontificibus licitum erat. Tercio umbrellam que est or
namentum galero simile. Quarto venetorum principi tertiā sedem in theatro romano. fieri fecit. cum prius due tantum
in pape theatro sedes essent. Bemum in ascensione domini veneti in templo sancti marci indulgentiam plenariam per
petuo duraturam obtinuerunt. que usque in presentem perdurat. Quinto ipsi duci octo vexilla sericea diuersorum colo
rum obtulit. Sexto denique cereum album eidem condonauit. que omnia venetijs in pallatio sancti marci pul
cre depicta habent. Fridericus tandem ecclesie romane reconciliatus conuentionem principum Nurmberge habu
it. firmata pace literas pacis per germaniam misit. cruce signatus magno compato exercitu ad Siriam expedi
onem sumpsit. cum amplissimo quoque exercitu ex alemania est profectus. undecimque castris per hungariam bulgariamque
et thraciam continuato itinere apud constantinopolim primum desedit. que ut bosphorumque celerrime transiret
teret. Isaac imperator constantinopolis eo diligentius inuit. quo magis potentatum illi diu antea formidauerat.
Primum vero de thurcis philomeniam urbem fridericus cepit. et iconium delatus non magis eius agrum quam
adiacentem regionem magnis populatōibus incendijque vastauit. Armeniam inde minorem ingressus omnia
que sunt adita in suam populit potestatem. adeo ut nec prius nec post suum unquam exterminio magis timuerit Sa
ladinus. sed tantam christianorum spem infelix hora succidit. quod omnem rapidum sudoris lauandi caumatisque
mitigandi audidit temere et in explarato ingressus tantorum exercituum imperator euectus est. Adortuo est hic in
clitus princeps anno imperij. xxxvij. vir certe magnificus atque prudens. magnanimus. largus. strenuusque atque
facundus. qui auxit imperium ut post carolum magnū gestorum magnificentia vix parem haberet in plerisque. pre
ter persecutionem ecclesie gloriosus.

Heresis waldensium seu pauperum de lugduno per hoc tempus initium sumpsit. cuius auctor quidam nomine
Waldo lugdunensis ciuis fuit. Is cum diues admodum haberet opibus relictis et pauperibus erogatis
diabolo lica quadam suasionem ductus euangelicam paupertatem omnimode obseruare studuit. unde cum ideota esset.
quosdam vulgares libros cum quibusdam sanctorum dictis sibi conscribi fecit. quos non sane intelligens suo inflatus
spiritu predicando sanctorum apuloꝝ officium sibi usurpare curauit. Congregatis itaque innumerabilibus quasi discipulis
multos et quidam pessimos errores disseminare cepit. platos et clerum penitus aspernando. Adonitus autem
respondit. obedire oportet deo magis quam hominibus. et cum in suo sensu obduratus persisteret. tandem veluti here
ticus pessimus anathematis vinculo innodatus patria pellitur. que res facta est in laqueum maximam simpli
cioribus. adhuc multis in locis hec fatuitas viget.

Linea imperatorum
Fridericus primus

Berta etas mūdi

Ordo heremitarum sancti Augustini

Guilielmus heremitam ordinis heremitarum virū vtiq; sanctissimū olli aquitanie ducem et pictaviensium comitem anno dñi. i. i. 57. in gallijs virtutibus et miraculis clarū fuisse cōstat. qui a patre suo iuventutis sue anno a beato bernardo abbate sufficienter edoctus. dum cunctis celsior haberef mortes p̄ oculis sibi constituere voluit timentesq; ne aliquā morte subitanea raperef. spretis seculi pompis in vastā heremū secessit et ibidē sub diuini patris augustini regula p̄fectus xpi seruus esse cepit. factusq; religiosus quāto altior in honore fuit tanto se hūilius subdidit. et sicut antea loriceatus hostes et barbaros ppulsare cōsuevit. ita i deum cōuersus lorica sup nudū induēs crebris orōnibus vigilijs et ieiunijs suū corpus affligere voluit. hanc obrē multi nō modo seculares verum et eiusdem ordinis fratres atq; alij priuati ad eū cōfuebant et tanq; bonū patrem ordinisq; instauratorem paruo adhuc sub tugurio obseruabat. Is cū cisterciensium ordinem in gallijs modico tpe et plurimū auctū et maximo in p̄cio habitum. suūq; heremitarū ordinē adeo in omnibus labefactatū diruiūq; atq; vastatum vt nulla quasi religionis facies in eo videret. Colabantia namq; videbat; monasteria. collapsa oratoria. desertos ortulos. et laborantem sine charitate et inopia offendit vt nullū ferme religionis inditiū in eo videbat. Ordinis sui vir sanctus calamitate p̄motus aim ad instaurandū adiecit vt breui cōualescens ex multitudine religiosoz et monasterioz meliorē faciē ordo diuini augustini in gallijs p̄ se tulerit. hanc obrē ordinis cōditore appellarunt Guilielmitē vulgo appellabant. Hic itaq; cōcessione anastasiū p̄fiscis ac hadriani eius successoris relicta heremo ciuitates primū ex heremitis incolere cepit. et primū monasteriū apud parisijs sub medicationis titulo extruxit. huius autē p̄cipuū albertus gallus fuit. qui viuendū sua doctrina et vite sanctitate ordinem postmodū auxit. hic siquidem Guilielmitaz titulus in gallijs vsq; ad innocentij quarti p̄fiscis tpa p̄seuerauit. vtz eo mandate post habita et denoiatione et omnibus diuini augustini heremitis ad ciuitates vbiq; ac cersitis innocentius et successores om̄s sub vno titulo heremitarum sancti augustini appellari voluit atq; precepit.

Soles tres p̄ hoc tēpus nonis septembris in occidente simul vise sūt et post duas horas ceteris deficientibus qui medius fuerat sol occidit. Similiq; modo primis annis tres lune apparuere et in media signum crucis. Hec visiones iterptabant a nonnullis indicium esse discorde granissime. cardinalū in electione pape et principū in electione imperatoris cū cōtra alexandrū vt p̄missum quatuor electi fuerant. quod scisma xx. annis. xvij. durauit. Terremotus etiā circa hoc tēps plurib; annis nō nullas quassauere puincias et q̄maxime Siriam atq; Ciliciāz. in quib; multe vrbes diu nutarunt. quedā cum magna populoz strage corruerūt.

Jo. mesue medicus

Johannes medicus mesue filius qui mesue laterius fuit filius Hamech filij Hali filius abdele regis damascenoz. et ipse hisdes tēporibus in medendis languoribus clarus existens. de medicinarum solutiuarum rectificatiōe ac eorum pprietatibus librum vtilē scripsit. Aliū quoq; aromatarijs ac medicis putilē quem antidotarium appellauit grabadin. edidit insup in q̄ canones vniuersales posuit. et cū de curis morboz scribere orsus fuisset et a capite in choasset scribens de morbis cordis interijt et manchū opus reliquit quod postea petrus apponus patavinus perfectit. licet etiam incōplete. Franciscus tamen de pede montius egregiam addicionem perfectit. An xpianus fuerit quidam dubitant licet tanq; fidelis et bonus deum p̄sepe appellet.

Johannes carnotensis ep̄s et beati thome canthuariensis familiarissim; homo doctrina et eloquentia clarissimus his temporibus in p̄cio existens librum de vestigijs philozophozum et nugis curialium composuit. ac etiam vitaz p̄p̄ius beati thome accuratissime edidit. Atq; alia quedam scripto mandauit.

Jo. carnotensis ep̄s

Hartmann⁹ epūs brixēb⁹

Beat⁹ Hartmann⁹ brixenēsis epūs in territorio pataviēsi ortus in adolescen-
 cie primordijs mundo renunciāns. canonicis regularibus sancti Nicolai i
 pataviē. vrbe traditus. vbi in sancta vita moribus ac literis edoctus euasit. Cō-
 radus saltzburgen. epūs cū iuuante monasterio p̄fecit. Inde ob petitionem Leu-
 poldi marchionis austrie in ripa danubij nouā plātationem regendam suscepit.
 mox aut̄ p̄positus factus. corpusculū suū multis ieiunijs vigilijs alijsq; suppli-
 cijs uehementer afflixit. humilia insup religionis exercitia libentissime exercuit.
 Abortuo aut̄ Reinberto epō brixenēsi in demortui locū cōmunivoto clericorū in
 episcopum postulatus. vbi in omni sanctitate et miraculis vitam peregit. mūda-
 nas ac carnales delicias a se prozsus abdicauit. oratōi ac p̄templationi se totū de-
 dit. Summa insup eius abstinentia fuit et mirabilis vite austeritas. Cilicio q̄q; s̄
 habitu vteb̄ a f. oua lacticiniāq; ex precepto archiep̄i solum sumpsit. carnem em̄
 luā plurimū macerabat. a friderico impatore plurimū dilectus. irā eius in alexan-
 drum papam mitigans. qui vt patrem ac cōfessorē deinceps eum semper colebat
 Claruerunt igit̄ eo tpe due oliuē in ecclia dei. Eberhardus archiepūs saltzburgen. qui in solsticio estiuāli
 x. kaln. iulij migravit ad dominū. Et beatus Hartmannus qui gloriose ep̄atū brixenēsi p̄fuit et omne tps
 vigilando aut orando aut cōtemplando aut legendo cōsumpsit. et qui p̄cepta salutis dabat. lites dirimens
 plenus tandem diez positus in balneo aquaz in solsticio hiemali. x. kaln. ianuarij felicem animas deo red-
 didit. sed postq; sanctissimus vir celo receptus pluribus miraculis floruit. p̄cipue mulieribus grauidis in
 partu eius meritis mirūimodū auxiliū innocantibus vberime prestat. Almeric⁹. vi. iherosoloz rex

Almericus sextus iherosoloz rex defuncto tercio Balduino eius frater in
 regno successit. regnavit annis. 12. vir p̄ omnia strenuus et multo memo-
 ratu dignus. qui aggrediendis rebus magnis illico incubuit. nāq; Ascolonā tē-
 plarijs a fratre balduino concessam primo regni anno magis reddidit cōmunitā
 et inde expeditus cū in egiptios duxisset dregmoni regis egiptij copiaz p̄fecto cō-
 gressus magnā in barbaris cedem edidit. Alexandria paulo post delatus prima-
 riam egiptioz vrhem quā tiracinus saladini turcoz regis p̄fectus soldano egi-
 ptio fraude subtraxerat artissima pressit obsidione. vt alexandri cū nullo pacto
 xp̄ianis subijci sint passi. Eaten⁹ almerico regi se pmiserint vt in soldani potesta-
 tem p̄ manus suas reducerent. almericusq; pecunia ingenti a soldano accepta se-
 cit illi recipiende alexandrie potestate. q̄ in pecuniaz dissolutiōe cū fraudē almeric⁹
 intercisse intellexisset. magno vir animo in soldanū ducens carras nūc chairū vrbes potentissimas obsedit
 quā cū aliqñ obsedisset potiūdi quidem spe nō caruit. sed a milone quodam de planta seductus pecunia a
 soldano accepta abiit re infecta. pauloq; post in ascolonā vrhem egregiā duxit. cui expugnāde emanuel gre-
 coz impator contra ac cōsueuerat magna subministravit auxilia. et tamen Almericus parandis cōmeatib⁹
 negligens fuit vt annona in castris deficiente obsidionem soluere sit coactus. Eo autem almerico haud diu
 S. Albert⁹ beluacensis post defuncto Balduinus filius successit. Anshelmus epūs

Philipp⁹ rex francoz

Albertus miles gloriosus post gloriosa certamīa
 martirio coronatus est.
Anshelmus epūs beluacensis p̄ hec tpa cuz in omi
 sanctitate moribusq; p̄claris vixisset diē obiit. ad
 cuius sepulchrum diuinitus lampades accense sunt. ex
 cepta vna cui oleum vsurarius quidam administrabat.
Philippus francoz rex lodouici supioris regis fili⁹.
 post patrē regnavit annis. 44. Is postea cū audis-
 set iherosolimā a saladino captā demēte pōtifice admo-
 nēte. cū mult̄ xp̄ianoz p̄cipib⁹ siriā adnauigauit. cūq;
 ptolomaidē vna cū richardo angloz rege se recepisset. et
 inde iherosolimam repetituri essent jambo de iherosoli-
 moz regno cōtendere ceperūt. demū philippus hic in-
 dignatione cōmotus simulata infirmitate in europaz (di-
 missio richardo) regressus est. vbi in regnū suū introgress⁹
 reliquū vite sue tempus in pace ac sanctimonia cōsumpsit
 ferunt historie hunc philippū religiosoz orationibus mi-
 raculose fuisse natū. q̄a cū lodouicus pater iā sexagenari⁹
 liberis careret vniuersis populis p̄cepit vt dñm instanter
 deprecarentur. quo facto hunc genuit filium.

Elizabeth mōial⁹ saxonie

Elizabeth mōial⁹ saxonie

Elizabeth monialis beata in saxoniam miraculis claru
 it. visiones mirabiles scripsit angelo reuelante. p̄ci-
 pue librum viarum domini appellatum.

Sexta etas mundi

**Linea summorum pontificum
Lucius tercius**

Urbanus tercius

Gregorius octavus

Joachim abbas calaber ad urbanum pontificem verone accessit. Is maxime doctrine et excellentissimi ac prope divini ingenii vir hac ipsa tempestate apud guilhelmum regem et calabros omnes clarus et inclitus fuit. qui spiritu prophetie (ut aiunt) repletus futura quasi presentia diserebat. cum prius non multum ab homine doctore didicisset donum intelligentie ut ferunt divinitus accepit. adeo ut facili de scripturarum difficultates enodaret. et cum plurimum eruditus esset nonnullos in sacris codicibus edidit commentarios. et quoniam maxime in apocalypsim. ubi et multa predixit. et potissimum de ordinibus medicantium. Item contra petrum lumbardum theologum librum composuit. qui postea damnatus et reprobat fuit. sicut per in principio libri decretalium. Fere quoque multa scripsisse. librosque suos domino pape emendandos obtulisse. et ei multa de futuris reserata aiunt de duobus regibus francie et anglie apud messanam hiemantibus aliquando interrogatus quid sibi de expeditione sarracorum sperandum esset respondit non dum adesse tempus quo iherosalem recuperari posset. Super his autem que scripsit de futuris temporibus nos res incertarum presagium relinquere convenit iudicio posteriorum. alia quoque populo scripto mandavit.

Joachim abbas

Anno mundi. 6384

Anno christi. 1174.

Lucius eius nominis tercius papa natione tuscanus luca urbe et gente nobili ortus. Cum Alexander pontifex romanus gloria magis quam annis plenus diem obiit omnium consensu pontificatum inijt. consules autem a romanis deponi curavit. multo enim ex nobilitate populorumque romane. ope et auxilio quos iam diu ea tyrannus ad rapinam omnia convertens fastidisset inmittebat. sed adeo consularis factio prevaluit ut lucio urbe turbato in fautores suos crudeliter sit sevitum. Non enim apud romanos exemplo quotquot pontifici studuisse comptum est. qui fuga sibi tardius consuluerint effossis oculis sunt cecati. et pontifex fuge sue necessitate ad bonum convertens consilium quod rome destinaverat veronam consilium convocavit. rebus iherosolime turbantibus supplicias allaturus. veronam profectus concilio habito et romanorum licentiam ac superbiam improbavit. et principes omnes christianos adhortatus est ut in asia laborantibus succurrerent. verum dum ob hanc rem nuncios ultro citroque mitterent lucius vir optimus pontificatus sui anno quarto mense secundo die decimo octavo verone moritur sepeliturque magna adhibita pompa ante altare cathedralis basilice. hic ante mortem non immemor patrie sue eam ornavit. Ab friderico imperatore quo cum in pace vixit obtinuit ne hetrusci alia quam moneta lucensi vterentur.

Urbanus tercius papa patria mediolanensis patre Johanne e gente crivella pontificatum iniens quo tempore fridericus occidetalis romanorum imperator heinricum filium puicis et urbibus quas de italia romanorum tunc possidebat imperium profecit. Qui quoniam primum pontificatum inijt revocare ad concordiam christianos principes primo annixus est. ne dissidentes a barbaris opprimerent. At urbanus quem audita Guisardis lusiniaci regis novi et tripolitani comitis dissidia. et quem Saladini virtus fama principio sui pontificatus terruerat orbem christianorum generali edicto de mittendis in asiam copiis monuerat. Idque quoniam serius negligentiusque ardore sui animi quo ferebat fieri cerneret. venetias petere constitit erat christianam eo militiam festinatus copiosiusque sua presentia convocaturus. Idque ferrariam attigerat quoniam in felicitis plerumque rumore primum. post certiore. atque quoniam erat maiore christianorum reze exterminij nuncio ad se plato febre et dolore correptus est. ex quo brevi mense ferrarie itinere moritur pontificatus sui anno primo mense. x. die. xxv.

Gregorius octavus papa patria beneventanus summo omnium consensu pontifex creatus. qui ardore animi par suo predecessori. sed tempore acceleratione habuit mortis eventum. et statim nuncios et litteras ad principes christianos mittit eos cohortatus ut viribus omnibus una secum comparato exercitu terram marique iherosolimam ab hostibus captam recuperarent. et cum ad mittenda in terras sanctam christianorum militum auxilia totis animi corporisque viribus insudat. pisanos se tulit. quo pisanos inter et genuenses acerrimo contedentes bello pacem facilius componeret ut utrumque populum bello maritimo prepotentem in sanctam expeditionem excitaret. pace autem plane composita adiecta utrique parti conditionem ut classe armata in barbaros duceret christianos in asia vexantes dum hec intentione cura vir sanctissimus agit pisis moritur pontificatus die sui quinquagesimo septimo.

Baldwinus septimus rex Iherosolime

Baldwinus eius nomis quartus Almerici superioris filius septim⁹ Ihero solimoz rex p⁹ patrē regnavit i iherusalē annis sex. qui etsi lepra p̄cussus fuit. regnū fortiter prudēterq; admīstravit. nec animus illi. nec rei militaris pericia inferior habebat. Cū em̄ ad terciū vtriusq; regni annū ap̄ Astolonē prelio p̄currissent maiores Saladin⁹ copias Baldwin⁹ fudit. ⁊ altero itez plio ap̄ Thiberiadem p̄misso inter eas viginti milia Sarracenos Turcos ⁊ Arabas p̄sente Saladino minores copie Baldwin⁹ p̄stigarunt. Baldwinus igit Saladino turcoꝝ regi p̄stantissimo q̄tēs p̄gredere fortiter resistebat. ⁊ tamē illius virtutē eximīā ⁊ suū ip̄ius lepre incomodū secū reputās futuris xp̄ianoz asie rebus p̄ sua prudēcia p̄spicere cōstituit. Cū em̄ deterrēte morbo vxorē ducere nolūisset liberoꝝ spe destitūt⁹ nepotes q̄siuit relinq̄re successores. duas namq; sorores suas in matrimonū collocavit. q̄z primogenita noīe Sibilla Guilhelmo marchioni montisferrati Longaspata cognōie appellato nupsit. q̄ primo anno filiū pepit cui Baldwin⁹ de auūculi noīe appellatio. iherosolime tandē quartus Baldwin⁹ lepra magis q̄ senio confectus interierat. quintusq; Baldwinus ⁊ ipse rex successerat.

Ordo humiliatorum

Ordinē humiliatoꝝ hisdē t̄pib⁹ quā marie in Cisalpina gallia initū sumpsisse ferūt. Qui dā tam scribunt sub impatore Henrico gesta. Verū cū Fridericus p̄dictus barbarossa totā cisalpinā galliā varijs incomodis laceraret infinitos p̄pe viros cū mulierib⁹ ⁊ liberis in Germanias p̄petuo exilio damnauit. vbi cū multis annis eos detinisset tā exiliū fastidit cōi p̄sensu vestibus induti albis ad impatorē accessere mian̄ dep̄cauere. q̄z humilitatē vt vidit cesar pietate p̄mor⁹ annuit vt i patriā rediret. Reuersi exules ⁊ forte ex voto emissio plurimi in vnū p̄uenerūt facultates suas i la nificio exposuerūt. ceperūt vicia vitare. hūili veste incedere. cepit odor pie p̄uersationis p̄ regionē illā diffundi. Secūo viuere restrictius ceperūt ac viri in vnū habitare ⁊ seorsum mulieres exercitia corpalia p̄tinuātes. Bemū numero multiplicatis ⁊ p̄cipue in clericis diuini officijs se applicarūt. Sumpserūtq; p̄ norma viuēdi partes regule b̄ti Benedicti superiores eoz p̄positos noīantes. Deinde facultatib⁹ tuz p̄sonaz numero m̄rū immodū creuerūt. in monasterijs tā fratru q̄ monialū p̄ ptes Tuscie ⁊ Logobardie. Deinde anno d̄ni. M. cc. ob religionē ⁊ vite sc̄ritatē approbat⁹ ē ordo ⁊ mod⁹ viuēdi p̄ Innocētū terciū. ⁊ postea p̄ successores multipliciter priuilegiatus.

Iherosolomitane vrbis vltima captiuitas.

Guido lusignan⁹ Sibille Baldwin⁹ regis leprosi sororis maritus. mortuo Baldwin⁹ ⁊ eius nepote Baldwin⁹ parvulo octauo loco regnū suscipiēs regnavit annis duobus. Post obitū em̄ balduin⁹ leprosi quintus balduinus puer ⁊ ip̄e rex successerat. cuius regni curā tripolitan⁹ comes ⁊ Guido suscipere cupientes nec vnanimis essent. duq; res ip̄a magnis christianoz iherosolime agencium simultatibus tractatur balduinus puer regni iherosolime christianoz ad octauū auūculi necis m̄sem defunct⁹ ē. eam pueri regis mortem Sibilla genitrix p̄cognitā texit futur⁹ qd̄ apparebat verita. Ne tripolitanū comitē populis ⁊ milicia oīs in regē iherosolime accersirēt. multisq; astuta mulier nō magis pollicitationib⁹ q̄ largitionibus ⁊ patriarcha. epis. p̄ceribus magnatibusq; Guidonē virū suū p̄sentē ⁊ ip̄m instantē iherosolime regē creare obtinuit. tulit v̄o grauer tantā iniuriā Raimund⁹ comes tripolitanus inducias cū Saladino cōstituit. q̄ tripolitanū comitatū a fauore christianoz penitus separūt. quin etiā Thiberiadis ⁊ gallilee principatū hereditate tenentē nobilissimā mulierē sibi matrimonio copulās. eundē quoq; principatū regno iherosolime per nuptias abstulit. Erant tūc t̄pis Saladino cū christianis inducie quas vir astutus abrumpere satagebat. cū fortuna eius cōsilijs fomentū addidit. q̄obzē Saladinus ingenti peditū ⁊ eq̄tū exercitu cōpato Ptolomaidē primo p̄ berutū ⁊ maritima occupauit. postmodū in Ascalonē ducēs. qui alijs auctus copijs. q̄ ab Anthiochena populatiōe diffugerant iherosolimā duxit. quā ad occidentalē plagā obsedit. oppugnatiōib⁹ busq; p̄ decē dies frustra ibidē cōtinuatis. alia atq; alia p̄ viginti item dies castra fecit. obsessiq; ingēs populi multitudo desperatōe magis sup̄peciaz adducti q̄ oppugnantū timore p̄territi. t̄ditionē ea fecerūt cōditione vt eū sup̄p̄lectili quā humeris singuli ferre possent abire p̄mitterent. Inuenim⁹ factā cōditionē secūda die octobris Anno nono ⁊ octogesimo postq; in christianoz fuerat potestate. Migraturi iherosolima christiani Heraclū patriarchā ⁊ clerū facto agmie sunt secuti. quaz pars Anthiochiā. pars Tyrus pars Alexandriā p̄cūt. Saladinus iherosolimā ingressus Campanā primū turribus detecit basilice rehic etiam ecclie christianozum iumentis in stabula sunt complete preter templum Salomonis olim celeberrimum. manserunt ea in vrbe christiani Asia oriundi Surtani Armeni Jacobite Georgiani ⁊ Greci.

Besta etas mundi

Clemēs tercius. p̄ia roman⁹. p̄re ioanne cognomēto scolaris. demāda tū sibi papatū accepit. Pontificatū iniens statim de bello in sarracenos gerendo edictū p̄ponit. Rem xp̄ianoz in asia magis magisq̄z indies piclitar̄ intelligens. Generali vt in similibus assolet edicto xp̄ianos admonet. exci-
tat. hortat̄ vt crucis salutifere signo non magis humeris q̄ cordibus affixo arma ī barbaros assumāt. de eterne felicitatis gloria triūphū singulis paritu-
ra. Cōciuit v̄o ea romani p̄tificis exhortatio xp̄iani orbis principes frideri-
cū romanoz ip̄atorē cognomēto barbarossum philippū regē francie. Richar-
dū regē anglie. oddonē ducē burgūdie. quos innumera pene archiep̄ozum
ep̄oz et alioz principū viroz multitudo secuta ē. Quin etiā ex ytalīa veneti et
p̄isani classes paratissimas eduxere. Ex frisonib⁹ quoq̄z et dacis triremes q̄n-
quaginta. duodecimq̄z ex flandrensib⁹ xp̄ianā expeditōez sunt secute. et guil-
helmus Sicilie rex vltimā oīm opam tantis multisq̄z exercitibus nauauit. q̄
classe sua mare a barbaris pyratib⁹q̄z pacatū vbiq̄z reddidit. Insuperq̄z annonā
ex apulia siciliaq̄z importauit. Hī principes ī asia postmodū varia v̄si fortu-
na acriter pugnarūt. At clemēs ad cōponēdas res ecclīasticas animū adiecit
nam et mores clericoz q̄rundā nō satis p̄batos seueritate sua emēdauit. Et
claustrū sancti laurentij extra muros edificauit. et laterani edes non mediocri
impensa restituit. templūq̄z vermiculato ope ac musiuo exornauit. Adorians
deinde anno p̄tificatus sui anno tercio. mense quinto. in basilica lateranensi
sepelitur ducta ingenti funeris pompa.

Celestinus tercius papa. natione romanus. p̄re petro cognomēto bubo-
nis. antea iacintus diaconus cardinalis grādeus vir et v̄tute insignis
in terciū celestinū ē success⁹. Qui egreferēs apertā siculoz rebellionē in suū p̄-
decessorē imprudētissime intentatā eos cōpescere cōstituit. Vir q̄dē p̄ omnia
bonus q̄ heinricū corona exornauit. Et quoadu ixit nil p̄termisit. quo ter-
ra sc̄tā (Ita em̄ hierosolimani vocant) recuparet. in tantis autē p̄turbationi-
bus rez. tantoq̄z sumptu bellico edes egregias. tū apud sanctū petrū tum ad
lateranū edificauit. quia recipi pontifices p̄ cōmode possent. P̄terea v̄o nō
men viterbio dedit. eccliamq̄z cathedralē fecit. Adoritur autē pontificatus sui
anno sexto. mense septimo. die. v̄ndecima. Sepelitur in basilica petri. bonis
omnibus p̄re dolore et desiderio hominis larimantibus.

Saladinus rex

Saladinus egipti rex noradino sarracenoze rege defuncto. et loco tāq̄ vir
fortissimus et strenuus ab oib⁹ sbrogat⁹. regnauit annis. xvj. Hic magi-
stratu ac regno suscepto statim ī egiptioz regē ī bello p̄cessit. q̄ tādem capto et
occiso vniuersam egiptū et syriā oēm cōquisiuit. Et suo impio adiecit. Deinde
in xp̄ianos mouēs regni hierosolimitani terrā cū magno ingressus exercitu in-
gētē pecoris hoīm q̄z abegit predā. et cōgressos p̄datorib⁹ xp̄ianos milites. in
quis tēplarij fuerūt multi. maiori ex pte occidit. Attē p̄mo et secūdo plio a bal-
duino rege leproso sup̄atis. Vez sp̄atis denuo copijs ī emanuelē grecorū re-
gem mouet. quē et simulata fuga aliq̄n ī angustas p̄ualles p̄rabēs tādē sup̄at
et capit. Cui⁹ victoria elat⁹ ī xp̄ianos de hierosolimoz regno p̄tendētes cū ma-
ximo exercitu p̄cessit. Ip̄am tandē ciuitatē sc̄tām (quā xp̄iani reges post gothe-

fridū rege p̄ anos octo et octuagita cū magna gloria possederāt) post maximā xp̄ianoz stragē vt p̄missum
ē cepit. et de ea triūphauit. Templūq̄z salomonis q̄d turcis piter et sarracenis sicut et xp̄ianis consueuerat
sanctū eē. illudq̄z prius q̄ saladin⁹ ingredi voluerit. aq̄ lauari rosacea. et suis lustrari execrationib⁹ cura-
uit. p̄fect⁹ inde impiger saladin⁹ ī tyru duxit. quā vrbē corad⁹ marchio nō magis ciuib⁹ quā ceteris q̄ eo
p̄fugerāt xp̄ianis publico p̄mittēte p̄cilio defensandā et p̄petua ditione tenēdā accepit. Hic q̄ppe saladi-
nus clarissim⁹ fuit. cui nihil aliud ad summā defuit laudē nisi xp̄iani nois cara-
cter. Qui moriēs tandē mādauit in sui funeri tropheū tale añ corp⁹ suoz deferri
spectaculū. videlz p̄nū nigrū ī lancea suspēsū. Cui p̄cederet p̄eco clamans
Alie tot⁹ domitor ex tanto regno tantisq̄z opib⁹ moriēs. nil aliud secū defert.

Alpaidis mulier sc̄tā de cudota eo tpe claruit. Cui diuinit⁹ collatū ē annis
multj in corpe degere et corp̄alis cibi n̄ egere. Hec genere infima officio-
q̄z bubulca. sic corpe marcida. et p̄re exilis intestinis inedia euacuatis. venusta
in et corpulenta in vultu cernebatur. ac si deliciarum copia fruere frequēter ra-
piebatur in excelsis et angelo duce freta: Illud quoq̄z admirandus feminā rure
editam et educatam rurali opere assuetā tam prudentē in consilijs et circūspectā
in verbis fuisse vt qui docet hominem scientiam. in ea delegisse sedem pleriq̄z
arbitrabantur.

Linea summoz pontificū

Clemens tercius

Celestinus tercius

Alpaidis mulier

Henricus eius nois sextus friderici primi filius. anno dñi M. c. xc. defun-
cto genitore consensu principū romanorū impator delectus impavit annis
octo. a patre aut prius rex designatus coronā aquisgranī acceperat. Is primo
in colonienses bella movit. occiso leodiensi epō in graciā redeit. Anno deinde
electionis sue tercio Celestinus pontifex romanus postredie coronatiōis sue
henricum sextum friderici barbarosse in armenia defuncti filiū a germanis ele-
ctoribus declaratum in regem romanorū impatorem constituit. ea iniūcta cōdi-
tione vt henricus ipse regno citra vltraq; fretum siculum pprijs recuperato sum-
ptibus r cēsum solueret annuū r iuris ecclesiastici terram sibi redderet posside-
dam. idq; quo rex facilius assequeret cōstantiam normanno rege natam virgi-
nem in monasterio panormi agētem occulte educi curavit. eāq; natu grādiores
q; q filios pcuratura videref dispēsatione aplica illi in matrimoniū collocavit
Reddidit vō henricus impator primā oim urbem tbusculam pontifici celesti-
no. cuius r romane ecclesie iuris erat. Isq; pter bec vna in re p̄siderantissimus
ro. po. pmisit. a quo nullo adhibita aut pietate aut mora funditus est excisa. et
vt omnis in futurū instauratiōis spes adimeret ruinarū illius saxa romam sunt delata. que in clivo huius
temporis capitolino ad memoriā conseruant. Ingressi regnū cum exercitu rex henricus r regina primo
imperij anno neapolim obsederunt. sed cum pestilentia exercitum inuasisset re infecta abentes in alemānias
accesserunt. Postea iterato a celestino pontifice romano vocatus magnū in ytaliam exercitum duxerat. ve-
neratq; secum Constātia vxor friderici filiū afferens primū (quē pter omniū opiniones nimis annosa pe-
perat) Isq; secundus fridericus postea vir factus ecclesiam p̄secutus est. paruoq; negotio primo neapolis.
post quicquid in ytaliam sicilie regni vocabulo censet. r ipa subinde sicilia in eorū potestātē sunt facta. Cō-
stans vō tūc fama fuit henricū panormi agentē thesaurū ingentē a normānis regibus tanto prius tem-
pore. tantaq; successorū p̄speritate cumulatū clam expilatū in germaniā transmisisse. Is a pontifice ac-
cersitus vxore r filio panormi relictis ro. se cōtulit cū eoq; pontifex celesti. multa egit vt recuperande ihero-
solime curam susciperet. Quod quidē munus cū p se noluerit per legatos exequi sponndit. priusq; ro. et
italia decederet nauigiū ex omni sicilie regno r imponendas vere. primo copias parari curavit. pariterq;
alpes transgressus archiep̄m maguntinū r saxonū ducem legatos declarās omis illis iniūxit copias ex oī
germaniā cōtrahendi. qua tempestate sarraceni affricam mauritaniam incolentes ingētī classe in hispaniā
vltiorē delati cōgressum p̄lio castelle regē supatumq; ceperūt. r plurima tūc ea gens barbara de hispaniā
subegit. quorū partē bethicā olim. nūc granatam vsq; in bec tpa Anno. i. 493. tenuerūt. Tandem cū in re-
gnum henricus rediisset adessane in sicilia agēs cū grauitē egrotaret ad Innocētium p̄ntificem ro. mit-
tens vxorē sibi r fridericū filiū puez p̄mendauit. Philippū vō sibi germanū fratrem. cuius totius ethurie
dominiū sub ducatō titulo cōcesserat. q̄tū in se fuit ro. imperij r simul gubernatiōē regni sicilie quousq;
filius adoleuisset administrationē retinere quesuit. cōfectoq; testamento panormi diē obiit. ea igit̄ mors
et rem in asia xp̄ianā r simul omnē germaniā maximis inuoluit motibus. fuit em̄ in agēdis rebus strenu-
us. in hostes acer. in largiendo munificus. facūdus eloquio. facie decora. statura mediocris. ingenio pru-
delynadus monach⁹ dens. in ecclesia panormitana magnifice sepultus.

Helynadus in territorio belluacensi frigidū montis monachus his tēporibus
religione facundia ac doctrina clarus effulsit. qui cū esset vir doctissim⁹ ac
dilectissim⁹. diligentī cura de omnibus rebus gestis chronicā p̄ pulcrā ab initio
mundi vsq; ad bec tempora composuit ac in maxio volumie digessit. At hoc op⁹
ita dissipatū r dispersū ēvt nusq; totū reperiat. scripsit r alia opuscula r sermōes
Oapias natione longobardus in latina r greca lingua egregie doctus p̄ bec
tempora floruit r multa composuit. r inter cetera p̄ter latina vocabula. que
diligenter in ordinē redegit. r de ordine dicēdi optime scripsit. atq; plures epl̄as
elegantes doctasq; composuit.

Aso doctor interpres

Azonem p̄terea patria bononiensem viz vtiq; cele-
berrimum atq; insignem r in iure civili cōsultissi-
mum. Johannis bosiani (qui summā breuē super p̄ate-
ctis composuit) auditorē cū p̄dictis floruisse constat q̄
tūc esset diuini ingenij vir in legibus optimos cōfecit apparatus ac summam ce-
lebrem edidit. que apud omnes etiam nro eno magno habetur in p̄cio. Insuper
additiones plurimis summis addidit. quem baldus legum fontem r electionis
vas velut alter paulus appellat.

Martinus similiter bosianus r cremonensis eius doctrine r professionis do-
ctor. de quo in glosis p̄sepe fit mentio eo tpe floruit. quem augelus de peru-
sio iuris lucernam r mundi speculum appellat.

Anno mundi. 6403.

Anno christi. 1204.

Linea summorum pontificum
Innocentius tercius

Innocentius tercius papa natione campanus patria anagninus patre trasi mundo e familia comitum. vir certe in omni genere vite pbatissim^o atq; doctissimus. q̄ a primeua etate parissus lris opera dedit. Is añ pōtificatū doctria et moribus insignis. a celestino in numero cardinaliū referē. quo mortuo in ei^o locū oīm consensu pōtifex sufficit. q̄tū autem fuerit gloriosus pōtifex opa eius ostētant. q̄ si omnia scribenda forent ingens volumē efficerent. q̄ cū exosas haberet venalitatē edicto statuit vt nullus curie officialis quicq; ab alieno exigeret preter scriptores ac bullatores. q̄bus modū p̄fixit. hostiarios quoq; a notariorum cameris amouit vt liber esset aditus. statim quoq; vbi magistratū inijt bello asiatico animū adijciēs germanos ppter Henrici mortē in asia tumultuātes retinere in officio lris. nuncijs. premijs. pollicitationib^o conat^o ē. verum id frūstra tentauit. at vbi videret sarracenoꝝ potētiam in asia concrefcere apud lateranum maximum conciliū celebrat. cui interfuere plures viri p̄stātissimi. Postmo dū multa libroꝝ volumia composuit. inter que extat liber de miseria cōditionis

humane. et libros de sacramēto eucharistie. de sacramēto baptismi. habuit item sermones temporibus et solennibus diebus accomodatos. Decretales quoq; antiquas composuit quas obseruari mandauit. Vir doctissimus et omni ornatissimus virtute. eo pontificatu sese dignū breui ostendit. nam inter ceteras decretales quas extantes reliquit tres eo pōtificatus sui initio edidit. Primā q̄ de inducijs habet. Quoties orbis p̄nceps alter in alterū delinqueret correctionē ad pōtificem romanum spectare. Et venerādos esse p̄ncipib^o q̄tūis maximus sacerdotes secundam. Tercia que extra de electiōe habet singularis fuit. Inuere hui^o pōtificis virtutē et doctrinā beati Dñici et Francisci assisiatis sanctitas. Improbauit p̄terea abbas Joachim libellum quēdam nō sanam doctrinam p̄ se ferētē. Damnauit et errores almerici heretici qui postea pariss^o cū sectatoribus suis exustus est. qui affirmabat ydeas que sunt in mente diuina et creare et creari. cū in eo nil nisi eternū et incommutabile sit. dixerat p̄terea in charitate constituto nullū peccatū imputari. Nec Innocentius opera pietatis in tanto pontificatu p̄termisit. Extant etiam rome duo huius pontificis opa situ. vtilitate et vsu longe distantia. hospitale sanctispūs in Saxia a longobardis et Saxonib^o ibi solitis habitare appellatum. quod in vaticani suburbio celebre et ditissimū hospitalitati amplissime deseruit vnū. Et alter turris appellata comitis vrsani operis. que muro oīm totius vrbis rarissimo sublimitate surgit eximia. Estq; ad forū olim nezue ad veteris subure p̄ncipiū que p̄ etatē nostrā et diu ante inhabitata nulli omnino vsui est aut fuit. indeq; basilicam sancti sicuti que extat in auentino celeberrimā tūc dirutam instaurauit. Verū dū Perusij tollende discordie causa (que inter Senueses et pisanos vigeat) p̄fectus fuisset moris. pontificatus sui anno decimo octauo mense septimo die. xvi. Cuius vita adeo pbata fuit vt post eius mortē nil earum rerum que in vita egerit laudauerit improbaueritq; immutatū sit. hic quoq; primū ordinē diui Augustini heremiticum sub tutela apostolica suscepit.

Concilium lateranense

Sinodus maxima hoc anno apud lateranum ab Innocētiō pōtifice p̄dicto p̄ recuperanda iherosolima celebrat. cui interfuere mille et trecenti p̄lati cum iherosolimitano et constātinopolitano patriarcha. Metropoli septuaginta. Episcopi quadringenti duodecim. Abbates. priores. cōuentuales octingēti. Greci et romani imperij legati. Reges vō iherusalem. francie. hispanie. anglie et cipri oratores. Venerunt multa tum quidem in cōsultationem nec decerni tamēti quicq; aperte potuit. q̄ et pisani et genuēs maritimo et cisalpini terrestri bello inter se certabant. verum decreta ibi p̄lata fuere quibus tam laicorum q̄ clericorum mores componerentur.

Johānes bon^o ordinis heremitaz diui augustini instaurator natiōe Mantuanus his temporib^o in flaminia et vmbria vitam religiosissimam ac sanctissimam duxit. multa monasteria ibi erexit. Inde fratres sabonite vulgo appellati sunt. Tandem cum vir sanctus. 50. ānis in flaminia p̄morat^o fuisset in patriā reuersus plen^o diez et opib^o bōis. āno a natiuitate dñi 1222. migravit ad dñm. Cuius corp^o translatus in mōasterium ordinis sub titulo sancte agnetis fabricatū summo seruetur honore vbi indies fiunt miracula.

Philippus suevie princeps et ethurie dux heinrici impatoris frater. quem idem heinricus moriens filij friderici reliquerat tutorem regnum accepit. verum heinrico mortuo maxima inter electores orta est dissensio. in germania enim electorum pars othonem ducis saxonie qui in asia fuerat germanum fratrem delegit. pars philippum qui ab heinrico institutus erat censuit conseruandum. et res bello dissidijque diuissime acta quod philippo rex francie othoni rex anglie fauebat. propter hanc dissensionem impatoris deligendi ytali neque philippum neque othonem ad imperium admittunt. propter id tantum tempus quod inter coronationem et depositionem othonis interfuit. Per reliquum vero eorumdem impatorum tempus vacasse imperium scribunt. Philippus autem anno M. cc. alsaciam bello deuastans argentinam obsedit et in suam potestatem accepit. sequenti anno similia in thuringia pergit. lantgrauum deuictum in gratiam sumpsit. Innocentius vero pontifex quia constabat heinricum et fridericum patrem in romanam egressum othonem impatorem pronunciauit. Philippus ira succensus arma parat ac contra othonem philippo rege francoy fauente in expeditionem prodiit. Otho quod composito exercitu una cum iohanne angloz rege pugnandi copiam facit. fiuntque singularia certamina precipue apud coloniam. Ad annum quod pontificatus innocentij octauum otto ille quem regem impatoreque instituerat a philippo ubique succubuerat agrippina Colonia germanie urbs preciosa othonem pulsus postremum omnem conseruauerat quam urbem philippus arcta pressit obsidione. otho quoque facta eruptione congressus supatusque a coloniensibus est expulsus. qui tempore cedentes philippo impatori debitam obedientiam presterunt. Tandem principis diuturnis defatigati bellis pace confecta philippus romanoz impator declaratus. ac sic nouem annis non sine molestia hanc dignitatem retinuit. nec tamen diuturna fuit philippo in adepto ubique per arma impio quies. quem lantgrauus thuringie princeps multis in suam sententiam tractis circoueniens. vel ut alij scribunt otto comes palentinus de wittelsbach bamberge interfecit. x. kalendas iulij. corpus bamberge inde spire iussu friderici sepultum. Fuit autem benignus ac largus. debilis corpe atque uiriliter. facie venusta. capillo flauo. statura mediocri decorus.

Otto dux saxonie huius nominis quartus anno a natiuitate dni M. cc. ix. cum philippus impator a comite palatino interceptus fuisset. impator a germanis suis delectus impauit annis tribus. qui statim romanum proficiscens ab innocentio tercio sequenti anno in basilica sancti petri coronatus est. verum post acceptum ab ipso pontifice diadema iurisdictionis quo se de more obligauerat religione posthabita terram ecclesie hostiliter intruasit. nam radicophanum montem faliscum siue ut corrupte appellant flaconem et totam pene romandiolam per diuersas legiones diuersosque legatos occupauit. et ad regni neapolitani regiones conuersus ut eas quod caperet esset adnixus. friderico secundo quem romani pontificis auctoritas et premissa protectio secum redderet. nihil tantum motibus suspicante. eos vero motus pontifex innocentius iniquo ferens animo ad othonem misit. qui eum suadendo. hortando. admonendo quincere conarent ut capta de ecclesie terra feudatario redderet. quod peiora indies molebatur. unde pontifex eum anathemate primum percussit. deinde perseuerantem et vias omnes romanas latrocinij infestante imperio et alemantie regno priuatum depositumque pronunciauit. Secutos eum platos et pceres ac oes alios imperij ac regni populos eatenus sacramenti religione qua illi obligabant absoluens ut non magis possent quam deberent ab eius imperio reuerentia et obedientia se subtrahere. quod obrem rex bobemie. lantgrauus thuringie ac archiepiscopi Maguntinus Treuerensisque dux austrie et ex militibus prestantiores quique eum deseruerunt. Cum etiam germani electores imperij philippo suadente francoz rege quod primum de priuatione othonis certiores facti sunt fridericum secundum sicilie regem vigesimum agentem annum in romanoz rebellatorem declarauerunt. Philippus enim francie rex othonem iohannis regis anglie ex sorore nepotem debilitari ac potentatu deiici exoptabat. quibus tandem deterritus malis atque periculis otho in alemantiam se recepit et quecumque de ytalia ceperat in romani pontificis fridericique sicilie regis potestate rediere. ubi postea a philippo francoz rege apud tornatum supatus. Tandem anno M. cc. xvij. otto impator mestus languensque aie breui obiit. Veneti autem rebellantem cretas in fide armis continentes anno salutis M. cc. xiiij. eandem in colonie formam redigere. missis eo ciuibus qui cretenses in officio continerent.

Banaldus archiepiscopus coloniensis post destructam mediolanum a friderico impatore corpa trium regum ad Coloniā traduxit post gloriosam vitam in domino quieuit.

Richardus quoque puer parisius a iudeis martirium passus multis claruit miraculis. quod obrem philippus rex francie intelligens iudeos per plura quotannis mala pergissee in vituperium christianorum priuatis bonis omnes e regno francie expulit.

Betta etas mundi

Ordo cruciferorum

Cruciferorū ordo in sinodo lateranēsi diu incho-
 natus sed aliqñ intermissus ab ipō Innocentio
 tercio pōtifice anno pontificatus sui. xvij. restituit.
 et confirmat ac multis fauoribus cōmendat. Id q̄
 maxie factū ē eo q̄ quedā albanensium pestifera hel-
 resis surrexerat. que tantā in populo romano cleroq̄
 seditionē excitauerat q̄tā vnq̄ antea. q̄ obrē causas
 pōtifer ipē multos cruce signatos impulit p̄ eos ar-
 ma suscipere. quibus deuictis cruciferorū ordinē ias
 sopitū z obliteratū instaurans multis priuilegijs z
 gratijs mirabiliter auxit. eidez aut̄ ordini postmodū
 innocētius quartus deuotiōe affectus apud lugdu-
 nū existens regulā cōposuit z dedit in quo p̄cepit ip-
 sis religiosi semp cruce in manibus portare. ipsius
 uñt ordinis auctores et du-
 cē Quiriacū ep̄m z martirez
 tpe constantini magni Hele-
 ne matris primū fuisse tra-
 dunt. qui etiam cuz Juliano
 apostata cū multis chasti-
 nis passus fuit. sed idem or-
 do ad nihilum ferme vsq̄ in
 presens redactus.

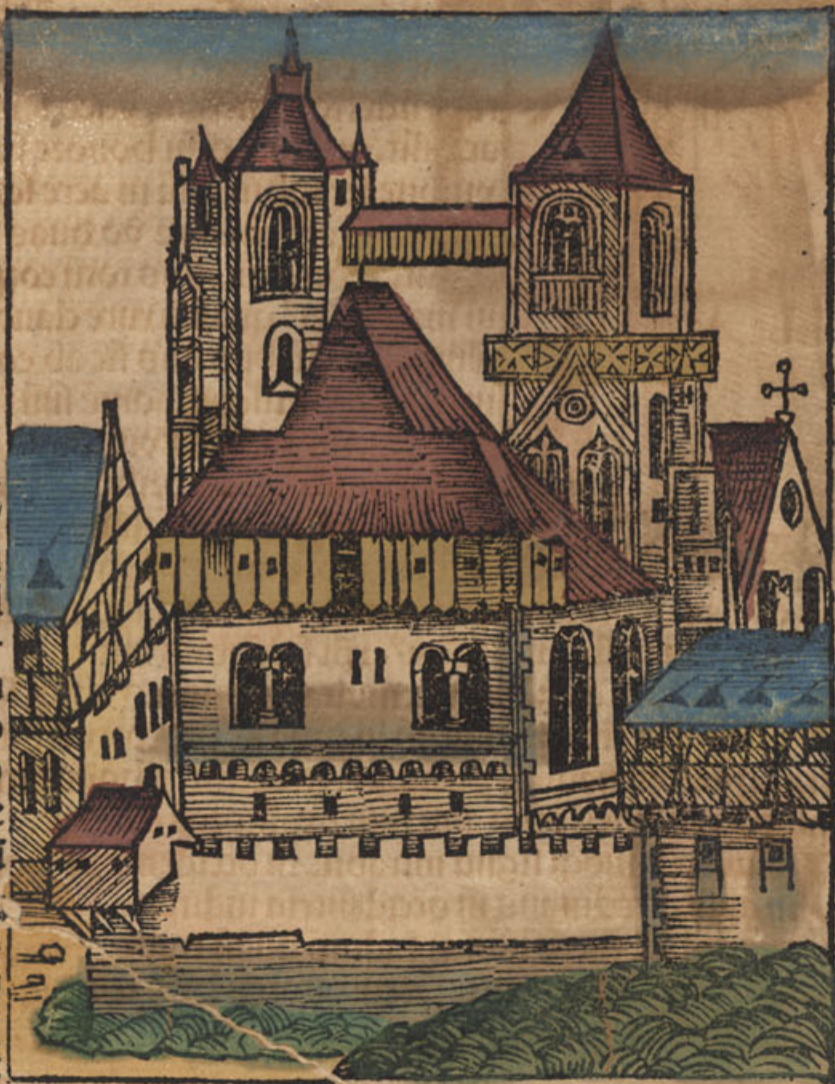

Tartarorum regni principi- pium

David quidam persa ex
 ignobili familia inter
 eos natus tartarorū gentis rex vir quidē magnanimus p̄ hec tpa ex indie montibus vna cū oib⁹ sue gē-
 tis viri ac mulierib⁹ hostili aīa egressus p̄ vicinas quasq̄ vrbes spolia multa exegit z populū suū b̄ mō
 allexit. quibus spolijs allectus inde parthos venit z pari terrore mediam. assiriam. persiam. armeniam
 et sarmatas nō longo tpe puadens circa meotidis paludis littoze concessit vbi z accolis suis sedes cōstitu-
 ens in maximā euasit potentiā vt regnū eoz nunc multū creuit in finibus hungarie polonie z iuxta mare
 ponticum z in aquilone. z hi nūc vsone cassanū habent principē. Sunt autē tartari hoies turpes oculos
 grossos p̄minentes habent latas facies et frontes nasosq̄ latos mediocres. z statura tante arrogantie vt
 dñm suū cham filiū dei appellent. pluraq̄ de eoz moribus historici scribunt.

Ordo carmelitarū p̄ hoc tps in syria apud carmelū
 montē ab Alberto iherosolimitano patriarcha
 excitat z multis priuilegijs ab eo sublimat. atq̄ ei-
 dem regulā suo iure cōfectā obseruandā primo obtu-
 lit z confirmauit. in qua pro habitu fratrib⁹ eiusdē
 ordinis capā superiozē ex syrico cū quibusdam largis
 virgib⁹ scz albis z griseis circulatā more helye p̄be-
 te (vt tradūt) assignauit z deferendā p̄stituit. Isq̄ ordo
 cū in orbē diffunderet ac locis z viris p̄stantissimis
 indies multiplicaret multas impugnationes p̄ mul-
 tos annos ab emulatozib⁹ ptulit. sed postmodū ho-
 norius pontifex eius noīs tercius cernens ip̄am san-
 ctam religionē z ordinē a multis impugnatū z aliqñ
 p̄secutū cū nō satis probatū cōspiceret deuotione mo-
 tus primo pōtificatus sui anno mutatis prius circula-
 tis clamidibus ob honozē beate virginis marie in al-
 bas sub titulo virginis marie de monte carmelo ap-
 probauit z cōfirmauit. aut̄ em̄ ordinē istū dū in siria
 cū habitu illo procederet maxima in reuerētia z deuo-
 tiōe apud soldanū egypti extitisse z multas illi elemo-
 sinas z beneficia cōtulisse. sed eo habitu mutato eū e
 finibus z regno suo eiecisse. q̄ obrē necesse fuit illuz i
 europā traicere vbi mirū immodū excrecēs clarissi-
 mos z sanctitate z scientia viros ptulit. Quoz de nu-
 mero p̄cipui fuere Angelus declamator ardētissimus
 Albertus siculus Cirillus grecus vir doctissimus. q̄
 p̄ter libros multos a se editos spū p̄betie claruit. Et
 alij clarissimi.

Ordo carmelitarum

Dominicus hispanus vir sanctitate et doctrina plurimum decoratus. predicator dux et pater inclitus. ac christiane religionis quasi matutinum sydus emicuit per hoc tempus. Is in calogura ad calaroga pago exoniensis diocesis natus. Cuius pater felix appellatus. mater iohanna que tres filios habuerunt que postea literis edocti sacerdotium acceptarunt. Tertius beatus dominicus cuius mater prouidit in somnis se gestare catulum accensam ore faculam baiulantem. Qui egressus ex utero totum mundum incendere videbatur. prefigurans ex ea predicatorum eximium nascitur. fuit enim uiciorum mirabilis obiurgator. oppugnator heresum. fidelium diligentissimus exhortator. ab infantia quoque cum eo misericordia creuerat. ex canonico autem regulari a deo uocatus cum fratribus sociis predicatorum ordinem incredibili seruoze fundauit. que diuinitus instituto ab gloriosa dei genitrice maria religionis habitum assumpsit. Et cum in tholosana albiensique galliarum regione heresis pullulasset. ac late et longe cepisset serpere. beatus dominicus tunc primum fama nosci ceptus ad eas extirpandas se contulit. Erant uero que armis eam sectam tueri admitterent. Quia comes tolosanus notabatur infamia. Quare datus est ab innocencio pontifice et a francoz rege symon de mote forti beato dominico adiutor. que cum cohorte ab hierosolime expeditione reducta a sancto uiro aduersantium arma conatusque retudit. tantisque ea heresis defixa erat radicibus ut que septimo inchoauerat vix tandem ultimo pontificatus innocencij anno potuerit extirpari. pater autem religionis existens. postea ab honorio que scismaticos apud tholosas dominicos audiuit. ordinis confirmatorem obtinere meruit que confirmato cum plura monasteria erexisset. Et multis signis ac miraculis claruisset. ac varias regiones docendo et predicando lustrasset. Tandem anno salutis tercio vicesimo et duodecies centeno apud bononiam ytalie ciuitatem. nonis augusti migravit ad dominum. quem postea gregorius nonus auditus eius miraculis et vita preclara in sanctorum numero aggregauit.

S. Dominicus

S. Franciscus

Franciscus seraphicus natione ytalus ex assisio vmbroz ciuitate ortus. vir utique diuinus. ac primus institutor ordinis fratrum minorum. et fundator mirificus. Circa annos domini. M. ccviii. primo negociator humanus et affabilis ac predicator usque ad annum. xxv. Inde terrena omnia despiciens christum in omni vita secutus est. Et cum aliquandiu pedibus calciatus et corrigia cinctus incessisset. Gentem dominice memor dicentis. Qui venit ad me et non renunciat omnibus. non potest meus esse discipulus. Abiectis omnibus tunica incultam et contemptibilem fuce preteritam induens nouum ordinem constituit. cum quo velut sol in orbe radias christianam religionem plurimum illuminauit. Tantum autem in seipso rigorem austeritatis exercuit. ut in temptatione carnis. in primali tempore niue vel glacie operiret. paupertatem quoque dominicam suam semper vocabat. Mallebatur potius de se vituperia quam laudes audire. omnique studio preceuebat ne paupertatis metas transiliens ad supflua disflueret. ardentissimoque martyrii desiderio feruebat. Ideo sexto conuersionis sue anno syriam petijt. ac ad soldanum accessit. qui eum omni honore suscepit. Duobus autem annis ante obitum eius vidit in visione seraphim unum in aere sex alas habentem cruci manibus extensis pedibusque conuictis affixum. alas uero duas super caput erectas. et duas ad uolandum extensas habebat. Porro duabus totum corpus tegebatur. Cuiusque diutius cogitaret apparebant in manibus eius quasi fixure clauorum. latusque ipsius dextrum ueluti lancea perforatum. Interea cum fratribus suis sic ab eo institutis nouam dedisset regulam. et christi stigmatibus insignitus fuisset. et nomen suum in orbe diffudisset. Cum nullam carni sue requiem dederat a uersione sua. xviii. anno et multis languoribus preteritum tempus effluxisset. duobus sequentibus grauioribus purgeri cepit. Tandem plenus bonis operibus. apud assisium urbem suam. Anno salutis nostre. 1227. nonas octobris in domino feliciter obdormiuit. Quem et biennio post gregorius nonus auditus eius crebris miraculis magna prius ob eam rem conuentu habito. in numerum sanctorum statim retulit. Nicolaus autem tertius papa anno. M. cclxxx. litteras de stigmatibus eius. christi fidelibus misit.

Quoniam Erremotus atque porteta multa hijs annis ubique ferme fuere ita ut antiochia et tripolis atque damascus magna ex parte corruerint. Cathina etiam sicilie insula contra aquarum naturam pelagus retrocessit. et hominum ferme milia absorbuit. In ytaliam insuper grandines ouis anserum grossiores cecidere.

Uisum est quoque signum mirabile in occidente post occasum solis in stella posita in austro declinans in occidentem indirecto syderis quod astrologi coronam adriagne appellant. Visusque radius quasi trabes magna per multos dies ascendens in altitudinem firmamenti. Predicatores hijs temporibus multa alia signa contigisse asserbant.

Sexta etas mundi

Anno mundi. 6413. Anno xpi. 1214.

Honorius tercius papa. p̄ia romanus. p̄e almerico ciue romano genit⁹ tercius suffectus innocetio. ⁊ ip̄m eius nois terciū. perusie cardinales i ro manū pontificem creauerūt. Qua in creatione ad sextū p̄decessoris diem obi tus facta. maior solito adhibita ē festinātia q̄ perusini ciues difficultatē hie ro solim e rez. ⁊ belloꝝ ytalie sedandoꝝ necessitates p̄penderūt. Et coacto in con clau collegio penuria cibi per dies singulos maiore facta vt p̄peraret. vim ho nestissimā attulerūt. p̄secratusq; p̄tifer destinātū a p̄decessore pacē in ytalīa cō stituende tractatū p̄ oratores legatosq; cōtinuauit. Ipse romā intra primū cre ationis mensem p̄ sabinos se cōtulit. Sollicitabat em̄ eū petrus antisidorēs is impator cōstantinopolitanus. quē paulo post ⁊ iolem simul vxorē idē ponti fex in basilica sancti lauretj. q̄ via tyburtina extra muros insignis visitur. im periali diademate decorauit. Et rebus xpianoz in romana p̄sulturus q̄ hie ro solimis p̄future viderent iōannē de coluna cardinalem romanū portuensē ep̄m apostolice sedis legatū declarauit. impialesq; titulos honorius friderico secūdo cōtulit. Quē post iuribus ecclesiasticis sibi vsurpatis anathemate no tatū dignitate priuauit. Ordine heremitaz prout innocentiū fecerat p̄tegen dū cū suscepisset. Etia ordines predicatoroz ⁊ minoroz cōfirmare voluit. hie roso limoz rege ex asia ad se romā venientē benignissime suscepit. Extant v̄o hono rij pontificis decretales multe. tū rome opa sancti lauretj extra muros vrbis reparata cū cenobio basilica. tum sanctasanc̄toꝝ ad lateranēsez ecclesiā instau rata celebris sanctimonie oratorij. Bñ aut ac beate vitā duces vt bonū pasto rem decebat. anno pontificatus sui decimo. mēse septimo. die. xij. morit. Se pelitur q; in basilica sancte marie maioris ad p̄sepe.

Gregorius nonus papa natione heremicus. p̄ia anagnin⁹ e familia comi tum innocentiū terciū nepos. Qui ⁊ laterano vbi creatus fuerat ananiam p̄ estati caumata se contulit. Vñ fridericū monuit vt expeditionē in terrā san ctam cui⁹ voto p̄ides cruce signatus se obligauerat. tandē iniret. forte cōmina ret vt nisi breui exequeret excoicationis priuationisq; sententias ab honorio p̄decessore in illū p̄mulgatas. p̄firmatas etiā atq; etiā aggrauaret. Promisit q; fridericus sese vouerat. dictūq; ē veris t̄pus ad p̄ueniendū brundusij. vene rat eo magna multitudo p̄cipue vero ex germania lantgrauus bassie. q̄ brun dusij vna cū magna p̄te militū moritur. dū fridericus egritudine simulās in si cilia se continet. Hec fraus ita cōprehensa est. cognita em̄ lantgrauij morte ce lerrime eo ad nauigasse omnēq; eius suppellectilem diripuisse. Cognita igitur fraude friderici honoriū terciū sententiā in fridericū latam p̄firmavit. Inde pe rusij pontifex assisiū petiturus. vt q̄ de francisco viro sanctissimo miracula au dierat p̄ns cognosceret re comperta vt audierat. in sanctoroz numez statim retu lit. Leperant iterim romani senatores q̄nq; vnū. q̄nq; binos creare. Hamibal q; ex hambalda gente romana nobilis senator heresi p̄sentiebat. in quā multi inciderant sacerdotes. Hiq; pontificis reditū formidantes tumultū concitauē rāt s̄ diuina vltio cōpescuit. Tyberis em̄ eā in alluionē excreescens. multa dā na mortalibus intulit. Et tanta peste laboratū est vt decimus quisq; vix superfuerit. Pontifex mira clemē tia vsus publice oēs priuatimq; etiā distributa pecunia p̄solatus ē. veteres cloacas purgari nouasq; plu rimas construi curauit. Urbis dignitati ⁊ valitudini vno tempore consulens. accessit post ad urbem rea tinā pontifex curiā in ea aeris salubritate conseruaturus. qua in vrbe beatum dominicum in sanctorū nu merum retulit. Spoletum postea estate cum diuertisset beatum anthoniū cognomento paduanū ob innu mera miracula sanctoroz confessoroz collegio congregauit. Qui tandem multis quassatis erūnis a friderico suadentibus francie ⁊ anglie regibus cōuocauit omnes orbis xpiani ad cōciliū. Verū fridericus terram mariq; vias p̄clusit. Cardinales pisana classis intercepti ad amalphiā vrbē ducti. in custodiam postmo dum tenti. Dum aut eo tardatus captoꝝ cardinaliū ⁊ prelatoꝝ impedimento. desistit a concilio pontifex. mense augusto. Et primo quadragesimo salutis anno supra duodecies centeno obiit. pontificatus sui an no quarto decimo. mense tercio.

Celestinus quartus patria mediolanensis ⁊ ganfredus ex castillonea gente. sabinensis episcopus vi ta ⁊ doctrina insignis senex admodum ⁊ valitudinarius in locum gregoriū suffectus. ad fridericum mittens obsidionem fauentie continuantem multis illum de futura pace pollicitationibus delinire cona tus est. Sed priusq; fridericus respondere potuerit. Celestinus ip̄e duo deicesimo pontificatus die defunctus ē. Cui vt successor daretur vno ⁊ vicesimo mense laboratum ē. Causam diuturne vacatōnis apo stolice scribit tentos in malphitano carcere cardinales. ne ip̄is absentibus electio fieret protestatus fu isse. Quibus ⁊ collegas assensisse. videntes omnē ytaliam friderici motibus quassatam esse. ⁊ imminere per singulos dies periculum ne vrbē romam caperet.

Linea summoꝝ pontificū
Honorius tercius

Gregorius nonus

Celestinus quartus

Fridericus eius nominis secundus imperator. anno dñi. 1212. ottone p̄dicto imperij titulis priuato. ab electorib⁹ eius loco surrogatus. Et ab honorio p̄fice cōfirmatus ⁊ coronatus. impauit annis. 33. Mar⁹ ex henrico sexto ⁊ cōstantia sorore regis sicilie. q̄ cum antiqua esset sub papilione panormi in medio platee. vt tolleret om̄is suspitio ⁊ mulieres liberū haberēt aditū in lucē editus Is sub gubernatione ecclesie ⁊ innocētij orbatō p̄re enutritus. Deinde potentissim⁹ impator ytalie. sicilie. sardinie. iherl̄m ⁊ sueuie. dñs quo nullus magnificior romanū imperiū tenuit. Fuit em̄ armorū strenuus linguaz. s. latina ⁊ vulgari. greca. gallica ⁊ sarracenicā p̄t⁹. vigorosus liberalis ⁊ magnific⁹. Vex vicij nō caruit luxuriosus nihil curās nisi tpale. cū mltis p̄ficeb⁹ romane eccie bella gessit. fecit tñ magnifica edificia p̄ omnes ciuitates regni apulie ⁊ sicilie. Validissimā arcē capuana dicta in neapoli castz pratense ⁊ arcē sancti miniatis Habuit ex prima vxore henricū ⁊ cōradū. quos p̄sortes regni fecit. Ex secūda filia ioannis regis hierosolimitani iordanē ex p̄cubina fridericū regē antiochie manfredū principē tarenti postea regē sicilie. Et Rentsium quē fecit regē sardinie. Fridericus itaqz p̄mo post habitā magūtie regū alem̄anoz coronā. In sueuia gentilitatis sue regione defederat. Is audita clade qua otto afflictus erat. Aquisgranū impatoriā vrbe obsidione pressam recepit. vbi tercij innocētij romani p̄ficeis auctoritate regiā itez de more coronā accepit. Et vt aliquā erga deū ostenderet gratitudinē cruce insignitus. voto se tunc publice obligauit subsidij xp̄ianis in asia agētibus afferēdi. ne etiaz pontifici quoqz romano ingrat⁹ esse videret. comitatu de regno sicilie p̄misit fundam p̄petuo ei⁹ donationis iure a romana eccia peculiariter possidendū. inde in romanoz regē electus ottone defuncto romā redijt. Quem honorius impiali diademate insigniuit. Obierat paulo prius cōstantia eius mater prestantissima mulier. nō magis annozū quam prudentie plena. q̄ viso filiū adolescentiā supergredi incipientes. Qui duos de triginta ageret annos. ad eam diē in vtutū via cōtinuisse. q̄ ea de medio sublata. mores vsqzqz mutauit In pontificē em̄ sp̄reta iureiuradi religione anno coronationis primo mltā ⁊ quidē enormia ē aggressus quē vt a flagitijs a rebellionē temparet. admonētē magis magisqz indies sp̄reuit. Unde eū duxit pontifex anathemate nisi resipisceret ⁊ ablata redderet deterrendū. sub ipm fridericus impio priuatus. vt reb⁹ p̄suleret alem̄anie. Quib⁹ ob noui impatoris subrogationē timebat. henricū filiū decenem illi in regem dedit. Tribus ab inde annis supuixit honorius. p̄romisit postea fridericus qd̄ vouerat. ⁊ quod pontifex gregorius volebat. Tandē ad terciū ydus augusti cū omni classe brundusio soluit. sed ceteri ad destinatus in acconē cursum velis ardentissime remisqz cōtendūt. Fridericus noctu cū trireme dilapsus brundusium ē reuersus. At gregorius pontifex cū intellexit fridericū in ytaliā reuertisse. q̄ntis potuit maledictionibus p̄secutus ē. Inde nauigationē ingressus de qua cypri substitit. Senescallo mlitie sue mḡro cū copijs ptolomaidā p̄misso. q̄ soldani conat⁹ inspiceret. fridericus ab illo accersitus ptolomaidam adnauigauit. Nec mora oratores in romā dimittens. absolutionē a pontifice implorauit pontifex q̄ oia restisset repulsam dedit. quāobz fridericus cōsulcius sibi duxit in ytaliā nauigare. Et a tarentino portu quē primū de nauigatione attigit. neapolim̄ anxius aduolauit iuerat ptolomaidaz magister mlitie theutonice prutenozū. q̄ cū ip̄o friderico in ytaliā redijt. fauentia deinde anno obsidionis p̄pe in friderici potestate pactione ē facta. Inde in bononiā ducens studio eā priuauit. qd̄ tunc primū paduā ē translātū. inde in mutineses ac reginos duxit. sola agroꝝ vastitate p̄tentus fuit. Continuatū postea ē duos ferme annos belluz atrox varitqz ⁊ longobardie ac om̄i ytalie p̄nciosissimū om̄ibus quos p̄ ytaliā partiū gibelline ⁊ guelse labes infecerat auxilio nō magis militū q̄ pecuniaz odio partiū vtrūqz cōtribuentibus. Tandē quartus innocētius p̄fice ex cōicationis depositionis priuationisqz sententiā in fridericū p̄nūciauit. om̄ibus iuramento absolutis. Et potestate electoribus attributa nouū quē vellent principē deligendi. put in sexto de iudicijs nūc habetur. Et cum tanta pontifex lugduni inde rex francie in egipto cum gloria ⁊ dignitate respub. xp̄iane gererent. xp̄ianos ip̄e in longobardia crudelitate p̄sequitur. Inde apud parmā prelio supatus. postremo in ciuitate sirenciola in finibus abrucij infirmat⁹ manfredi filij ausu veneno vel suffocatione interiit. Cui hoc epigrāma affixit. Si probitas sensus virtutum gratia census. Nobilitas orti possent resistere morti. Non foret extinctus fridericus qui iacet intus.

Linea impatorū
Fridericus secundus

Eclipsis solis anno. M. cccxxvij. totius. circa horā nonā die. vi. Junij facta est. ⁊ tanta obscuritas aeris fuit. vt noctē adesse crederēt. causas ignorantes ad penitentiam redierunt. Designabat fm̄ iudicium (quod fallax vt plurimū censetur) mortem gregorij noni ⁊ oppressionem ecclesie per fridericum.

Ere etiam motus maximū repente exortū. ⁊ adeo grandes vt in montibus saluijs ad quinqz hominū milia perisse dicantur. Quo quidē anno frisia regio a maritimis fluctibus pene tota submersa fuit. Vbi ad centum boim̄ milia demersa referuntur.